

SAVO SINUUKSI

POHJOIS-SAVON LIITON TIEDOTUSLEHTI 2/2002

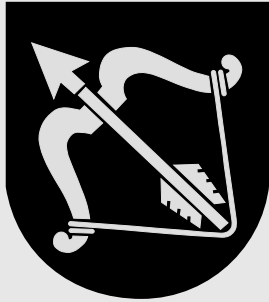
**Pohjois-Savon
maakuntaohjelma
on valmisteilla**

**Pohjois-Savon liiton
tehtävät lisääntyvät**

**Maakunnallinen
viestintäprojekti
käynnistyi**

**Tavoite 1 -ohjelma
on aikataulussaan**

**Kuopion seudun
maakuntakaavaraportti
on lausunnoilla**

SAVO
SINUKSI

2/2002

Pohjois-Savon liiton
tiedotuslehti

Päätoimittaja:
Antti Mykkänen,
Pohjois-Savon liitto

Toimitussihteeri ja toimittaja:
Ilpo Lommi, Itäfax Oy

Toimitus:
Pohjois-Savon liitto
Sepänkatu 1, PL 247,
70101 Kuopio
Puh. (017) 550 1400
Fax (017) 550 1428 tai
262 5090

Taitto ja painopaikka:
Kuopion Liikekirjapaino Oy
Kuopio 2002

ISSN 1238-5514

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus: maakuntajohtaja Antti Mykkänen:

Iskukykyisempi Savo	3
Maakuntavaltuusto evästi maakuntaohjelman valmistelua	4
Maakuntavaltuusto selvittää kuntien palvelutuotannon	6
Uusi aluekehityslaki tuo lisätehtäviä Pohjois-Savon liitolle	7
Pohjois-Savon liiton talousarviossa pientä kasvua	8
Savo Seilaa -risteily täyttyi	9
Pohjois-Savo kirkastaa viestinnällä mainettaan	10
Tavoite 1 -ohjelman toteutus on aikataulussaan	11
EU:n tavoite 1 -ohjelman tukien hakuajat v. 2003	13
Mitä kertoo maakunnan yhteistyöasiakirja 2003 ?	14
Pohjois-Savon matkailupalvelujen myynti tehostuu	15
Matkailuklusteri on myötätuulessa	16
Tietotekniikan hankinnan ei tarvitse tuoda stressiä	17
Ict-klusteri määrittelee osaamisalueitaan	18
Rautainen Savo -hanke on seutukuntaistunut	18
Kulttuuri on enemmän voimavara kuin menoerä	19
Elintarvikeklusteri uudistaa kehittämisohjelmaansa	20
Mediaväkeä Pohjois-savon liitossa	20
Hyvinvointi-klusteri selvittää sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhteistyön tilaa	21
Uusia asumisen ratkaisuja Itä-Suomen asumispäivässä	21
Kuopion seudun maakuntakaavatyö on oikeilla urilla	22
Kulttuuriympäristöjen merkitys korostuu uuden lain myötä	24
Kulttuuriympäristöselvitys osana maakuntakaavoitusta	25
Juankosken kanava ylitti alkuodotukset	25
Viitostieprojekti jatkuu Via Baltica Nordica Development Zone -hankkeena	26
Pohjoisen periferian ohjelmassa hyviä tukimahdollisuuksia	27
Interreg-ohjelmien tilannekatsaus	27
Innovatiivisilla hankkeilla tie auki tietoyhteiskunnalle	29
Vuoden 2003 kokouksia	29
Alueellisen pelastustoimen sopimus hyväksyttävänä kunnissa	30
Pohjois-Savon ammatillinen koulutus organisoituu ja kehittyy	32
Pohjois-Savon aluetalousnäkömät epävakaita ja odottavia	34
Harjuranta ja Länsi-Puijon asukasyhdistys palkittiin	35
Elina Karjalaiselle ja Olvi Oyj:lle maakunnan mainetekopalkinto ...	36
Valtiovaraministeriön budjettivalmistelijat evästettävänä	37
VTT:n pääjohtaja: Pohjois-Savo kiinnostava yhteistyöalue	37
Pohjois-Savon liittoon uusia EU-koordinaattoreita	38
Pohjois-Savon liiton henkilöstö ja yhteystiedot	39

Pääkirjoitus

Maakuntajohtaja Antti Mykkänen:

ISKUKYKYISEMPI SAVO

Maakunnallamme on selkeä strategia. Olemme aktiivinen, avoin ja uusiutuva maakunta. Myös talouden, sivistyksen ja hyvinvoinnin linjaukset on kirjattu ja päätetty. Strategian "lihaksi" muuttamisessa on kuitenkin vielä työskarkaa.

Pohjois-Savon kehittäminen ja vahvistaminen konkretisoituu parhaillaan työstettävässä maakuntaohjelmassa. Maakuntavaltuusto veti viime kokouksessaan jo alustavasti sen kehittämislinjauksia. Pitkän tähtäimen visiot eivät auta, jos niiden toteutumista jäädytään vain odottelemaan. Tulevaisuuden tekeminen on arkista työtä.

Ensimmäistä kertaa tehtävään maakuntaohjelmaan kootaan myös hankkeita. On selvää, että ne puhuttavat linjauksia enemmän. Koko maakunnan satojen ja taas satojen hankkeiden kirjoja ei ole tarkoitus kansiin laittaa. Ainoastaan kootaan suurimmat ja merkittävimmät. Ne kuvastavat kuitenkin maakunnan kehityksen suuntaa. Hankkeet liittyvät yritystoiminnan kehittämiseen, osaamisen vahvistamiseen, työllisyyden parantamiseen ja hyvinvoinnin kohentamiseen. Mukana on niin kaupunki- kuin maaseutupainotuksia. Luonnollisesti liikenne- ja muu infrastruktuuri on tärkeällä sijalla - samoin ympäristö ja luonnonvarat.

On nähtävä pitkälle, mutta samalla toimittava heti. Myös hankkeita tarvitaan monenlaisia. On oltava välittömästi ja pitkällä aikavälillä vaikut-

tavia hankkeita - niin pieniä kuin suuria. Tärkeää on, että kaikki hankkeet tukevat valittuja linjauksia.

Lähtökohtana on, että ohjelmaan kirjataan hankkeiden ohella rahoitus. Maakuntaohjelma on eräässä mielessä Pohjois-Savon oma budjetti. Sen suuntaviivat ja eurot otetaan huomioon valtion talousarvion laadinnassa. Tätä kautta ohjelman vaikutus muuttuu "lihaksi". Perustavoite on selvä: investoinnit ylös ja työttömyys alas. Tämä on lyhyellä aikajänteellä kaikkein tärkein tehtävä maakunnassamme.

Maakuntalaisten kannalta ensiarvoisen tärkeää on, että palvelut pelaa- vat myös tulevaisuudessa. Kuntakentän suurin haaste on hyvinvointi- ja

sivistyspalvelujen turvaaminen. Nykyisellä ja nähtävissä olevalla rahoituspohjalla sekä väestömäärän ja sen rakenteen kehityksellä tarkastellen nykysysteemeillä ei pärjätä. Voimavaroja on koottava vahvasti yhteen.

Tämän päivän käytännön esimerkit osoittavat, että seutuyhteistyölläkään hommaa ei saada helposti toimivaksi. Syyt tähän ovat selvät: alueet ja niiden voimavarat ovat liian vähäiset. Myös käytännön yhteistyömuodoista sopiminen ei ole helppoa. Jotakin kuitenkin on tehtävä.

Maakuntahallitus päätti, että ensi vuonna keskitymme Pohjois-Savossa vahvasti käymään läpi kunnallisella vastuulla olevan palvelutuotannon nykytilan ja tulevaisuuden järjestämismallit. Työhön käymme yhdessä kuntakentän ja sidosryhmien kanssa ennakkoluulottomasti. Pyrimme katsomaan, mitkä palvelut kansalaisten kannalta on järkevä toteuttaa milläkin alueellisella tasolla. Emme etukäteen aseta tiukkoja listoja sisällölle emmekä aluerajauksille.

Taustalla on Suomen Kuntaliiton, aluehallinnon professorityöryhmän ja Kainuun mallin pohdintoja. Niihin ei luonnollisestikaan tarvitse pitäytyä. Luovalle mielikuvitukselle on aina annettava sijansa. Tärkeintä on, että Pohjois-Savosta saadaan entistä isku- kykyisempi.

*Antti Mykkänen
maakuntajohtaja*

Yrittäjyydelle lisää painotusta, hankkeita tärkeysjärjestykseen

MAAKUNTAVALTUUSTO EVÄSTI MAAKUNTAOHJELMAN VALMISTELUA

*Pohjois-Savon liiton maakunta-
valtuusto piti syyskokouksensa
yhteydessä 18.11.2002 Pohjois-
Savon maakuntaohjelman luon-
nosta koskevan seminaarin. Maa-
kuntavaltuutetut kommentoivat
Pohjois-Savon liiton kehittämis-
johtaja Henrik Rissasen johdolla
lokakuussa valmistunutta ensim-
mäistä maakuntaohjelmaluon-
nosta työryhmissä, joiden teemoi-
na olivat yritystoiminta, osaami-
nen ja työllisyys, infrastruktuuri
ja ympäristö sekä kuntayhteistyö.*

Maakuntaohjelma on pitkän tähtäimen maakuntasuunnitelman tavoitteisiin ja strategiaan pohjautuva lähivuosien konkreettinen toimintaohjelma, jonka perusteella valikoituvat Pohjois-Savon vaikuttavimmat hankkeet. Maakuntaohjelman tehtävänä on vaikuttaa valtionhallinnon Pohjois-Savoa koskeviin ratkaisuihin budjetti- ja muiden kehitysvarojen kanavoinnissa. Lisäksi maakuntaohjelma ohjaa maakunnan sisäisiä päätöksiä kaikilla tasoilla ja sovittaa yhteen teema- ja erillisohjelmien toteutusta.

Merkittävimmät kehityshankkeet järjestykseen

Maakuntaohjelman ensimmäinen luonnos rakentuu maakunnan nykytila-analyysistä, kehittämistavoitteista, ydinstrategioista sekä toimintalinjoittain ja seutukunnittain tehdyistä lähivuosien tärkeimmistä kehittämissuunnitelmista ja konkreettisista toimenpiteistä, mm. merkittävimmästä hankkeista. Lain mukaan maakuntien on määriteltävä toimintalinjoittain 2-5 merkittävintä hanketta. Pohjois-Savossa tällaista hankepriorisointia on tehty jo seutukuntatasolla. Maakuntavaltuusto siirtää hankepriorisoinnit toimintalinjoittaisiksi mm. ensi vuoden alun lausuntokierroksen perusteella.

Kari Rajamäki: Kuopion roolia ja kasvua vahvistettava

Puheenjohtaja Kari Rajamäki (sdp) painotti maakuntaohjelmaseminaarin avauksessaan, että keskeistä on vahvistaa valtakunnan osakeskus Kuopion vetovoimaa ja kasvua sekä hyödyntää aluekeskusohjelman mahdollisuuksia seutukunnalliseen kehitystyöhön. -Siinä on kyettävä näkemään maakuntarajojen yli laajempaan verkottumiseen. Kuopion vahvistamisessa tarvitaan ylimatekunnallista itäsuomalaista otetta. Vastaavasti Kuopiolta odotetaan koko Itä-Suomessa keskeistä kehitysveturin roolia.

Seuraavan hallitusohjelman valmisteluun on Pohjois-Savossa Kari Rajamäen mielestä ottauduttava hyvissä ajoin paitsi koko Pohjois-Savon myös Itä-Suomen yhteistyöllä. Pohdittavaa tältä osin antavat mm. valtatie 17:n linjausten kiirehtiminen sekä valtatie 5:n parannushankkeiden saaminen listoille Päiväranta-Vuorela -välin ja Kallansiltojen osalta. Liikennehankkeissa olisi myös vaikutettava kansalliseen väylästrategia-paperiin.

Kehittämisjohtaja Henrik Rissasen mukaan klusteri- eli toimialaketjujen näkemyksissä maakunnan tulevaisuudesta nousee kriittisimmäksi asiaksi koulutetun työvoiman turvaaminen. Seuraaviksi tärkeimpiä ovat yritysten verkostuminen ja kansainvälistyminen.

Merkillepantavaa on seutujen erilaiset klusteripainotukset. Laajimmin painopistealoina nähdään matkailu-, metsä- ja metalliklusterit, kun hyvinvointi-klusteria painottaa vain Kuopion seutu. Ict- eli tietotekniikka- ja tietoliikenneklusterikin on Kuopion sekä Varkauden seutujen toimialapainotuksissa. Elintarvikeklusteri on kolmen seudun painopisteistä.

Osaamis- ja työllisyysryhmässä nousivat sen vetäjän, Jyrki Kataisen (kok), mukaan esille mm. koulutuksen laadun merkitys maakunnan ulkoisena ja sisäisenä vetovoimatekijänä, syrjäytymisen ehkäisy, maahanmuuttajien saaminen voimavaraksi työvoimatarpeen kasvaessa, teknillisen tiedekunnan hankkiminen Kuopion yliopiston yhteyteen sekä uuden teknologian siirto perinteisten toimialojen kehitystä ja kilpailukykyä vahvistamaan.

Osaamistyöryhmä painotti yrittämisen suurta merkitystä kuten Marja-Leena Puputin (kesk) vetämä varsinaisen yritystoimintaryhmäkin. Sen mukaan yrittäjyyttä on tuotava ponnekkaammin esiin opetuksessa jo perusasteelta alkaen. Samoin yrittäjien kouluttamista, verkottumista ja jakamista on turvattava unohtamatta elintärkeäksi kysymykseksi nousevaa yrittäjien sukupolvenvaihdosta sekä työvoiman saannin varmistamista.

Iivo Polven (vasl) vetämässä infrastruktuurityöryhmässä korostui Savon radan liikennöinnin nopeuttaminen mm. radan parantamisella nopeiden junien käyttöön sekä lisä- ja Kajaani-Oulu -välin sähköistyksellä kaikkien keskeisimmäksi liikennehankkeeksi. Tieverkon osalta tähdenneettiin Päiväranta-Vuorela -viitostieosuuden ongelmien selvittämistä, alemman tieverkon kunnossapitoa ja valtatie 9:n merkitystä Väli-Suomen kehityskäytävänä.

Maakuntavaltuusto käsitteli Pohjois-Savon maakuntaohjelman ensimmäistä luonnosta (vasemmalta) Jyrki Kataisen, Marja-Leena Puputin, Irma Peiposen ja Iivo Polven vetämissä työryhmissä.

Vesiliikenneyhteisistä työryhmässä syntyi vilkas keskustelu Savon kanavasta, mutta ryhmän mukaan se on säilytettävä maakuntaohjelmassa odottamassa maakunnan yhteistyöryhmän ja muidenkin rahoittajien päätöksiä. Tietoliikenneyhteisöjen saavutettavuutta maakunnassa painotettiin kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyöllä. Vesihuollon ympäristötoimivuutta korostettiin myös haja-asutusalueille.

Irma Peiposen (sdp) vetämässä kuntayhteistyöryhmässä tähdennettiin yhteistyömallin laatimista maakunta-, seutukunta- ja kuntatasoisten palvelutarpeiden sekä niiden toteutuksen kartoittamiseksi niin nykytilan kuin tulevaisuudenkin osalta. Reunaehdoiksi annettiin mm. lähipalveluperiaatteen, palvelu-, kunta- ja asukaslähtöisyyden vaaliminen. Myös lukioiden tulevaisuuden turvaaminen ja kuntien erikoistumismahdollisuus ovat lähtökohtina. Ryhmän ehdotus johtikin siihen, että maakunnan liitto alkaa laatia selontekoa kunnallisten palvelujen päätöksenteosta ja järjestämisestä nykytilanteesta sekä tulevaisuuden vaihtoehtoisista toimintamalleista.

Ei yllättäviä muutospaineita

Maakuntajohtaja **Antti Mykkäsen** mukaan maakuntaohjelman valmis-

telussa ei ole tullut vakavia pulmia, vaikka sen hyväksyminen on siirretty maakuntavaltuuston syyskokouksesta ensi vuoden kevätkokoukseen. -Valmisteluaikaa jäi näin mittavalle asialle yksinkertaisesti liian vähän. Haluamme että se käsitellään huolella kunnissa sekä järjestöissä ja niiden näkemykset saadaan varmasti esille. Onhan kyse maakunnan lähivuosien konkreettisia kehittämistoimenpiteitä linjaavasta tärkeimmästä asiakirjasta.

Seminaari osoitti Antti Mykkäsen ja Kari Rajamäen mukaan, että maakuntaohjelman ensimmäinen luonnos oli varsin onnistunut, vaikka siihen joi-takin rakennemuutoksia tehtäneenkin sisällön hiomisen lisäksi. Mitään radikaalia ei seminaarissa tullut esille. Kiintoisimpia asioita oli yrittäjyyden varsin voimakas esille nostaminen. Varsinkin maaseutuyrittäjyyden pulmat vaativat pohjoissavolaisessa maaseutupolitiikassa huomiota.

Rajamäki ja Mykkänen eivät pitäneet Savon kanavasta nousutta työryhmäkeskustelua ja Savonradan liikennöinnin nopeuttamisen painotusta yllättävänä. Rajamäki muistutti, että Savon kanava on tullut Itä- ja Keski-Suomen edustajien yhteisissä keskusteluissa myönteisesti esille maakuntien rajat ylittävänä positiivisena hankkeena. EU:n liikennepolitiikassa vesitie- ja raideliikennehankkeet ovat

muutoinkin myötätuulessa. Mykkänen totesi, että Savon kanavan kohdalla on lopulta pitkälti liikenneministeriön, viime kädessä merenkulkupiirin käsissä rahoituksen suhteen. Maakunnallisen rahoituksen osalta siihen vaikuttavat myös maakunnan liiton luottamushenkilöelimet eli maakuntavaltuusto ja -hallitus sekä lisäksi maakunnan yhteistyöryhmä.

Maakuntaohjelma hyväksyttäväksi kesäkuussa

Pohjois-Savon maakuntaohjelman valmistelu jatkuu vuonna 2003 niin, että sen luonnosta täydennetään maakuntavaltuuston seminaarin evästyksillä. Uusi luonnos lähtee v. 2003 helmikuussa kuukauden kestävälle laajalle lausuntokierrokselle maakuntaan. Maakuntaohjelman ensimmäistä luonnosta on jaettu lisäksi laajasti Pohjois-Savon liiton työryhmien kautta eri sidosryhmille, joilla on mahdollisuus kommentoida luonnosta vielä ennen virallista lausuntokierrosta ja maakuntahallituksen ja maakunnan yhteistyöryhmän käsitteilyä. Lopullisesti maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntaohjelman kevätkokouksessaan 9. kesäkuuta 2003.

Kehittämisjohtaja Henrik Rissanen kertoo, että aiempi v. 1997 tehty maakuntaohjelma v. 1998-2000 on jo painotuksiltaan osittain vanhentunut. Se tähtäsi mm. EU:n tavoite 1 -ohjelman käynnistämiseen ja sen merkittävimpien hankkeiden ja rahoituksen mitoittamiseen. Nyt tehtävä uusi ohjelma ulottuu tavoite 1 -ohjelmakauden loppuun vuoteen 2006.

Tarkoitus on, että seuraava maakuntaohjelma laaditaan vuosille 2007-2010 uuden maakuntavaltuuston aikana. Maakuntavaltuuston viime kesänä hyväksymää Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2020 -asiakirjaakin tarkistetaan neljän vuoden välein, joten se antaa seuraavalle maakuntaohjelmalle puitteita, kertoi Rissanen jatkonäkymistä.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

MAAKUNTAVALTUUSTO SELVITYTTÄÄ KUNTIEN PALVELUTUOTANNON

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuusto hyväksyi syyskokouksessaan 18.11. 2002 maakunnan liiton ensi vuoden toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2003 sekä taloussuunnitelman vuosille 2004-2005. Kokouksessa nousi voimakkaasti esille kuntien taloudelliset mahdollisuudet selviytyä tulevaisuuden palveluhaasteistaan uusia toimintatapoja seutu- ja maakunnallisella yhteistyöllä kehittämällä. Maakuntavaltuusto evästikin Pohjois-Savon liittoa käynnistämään ensi vuonna kunnallisten palvelujen päätöksentekoa ja järjestämistä koskevan nykytilaselvityksen sekä siitä johdettavan eri toimintamallien kartoituksen.

Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja **Antti Mykkäsen** mielestä toimenpidepyyntö nousee liiton tehtävien tärkeysjärjestyksessä korkealle, sillä myös maakuntahallitus teki aiemmin vastaavan linjauksen. -Selvityshanke saataneen vireille tammikuun lopun 2003 maakuntahallitukseen. Hanke on kuitenkin niin mittava, että siitä tuskin selvittää yhdessä vuodessa. Myös toteutustapa on vielä avoinna, mutta joka tapauksessa asiaan paneudutaan mitä suurimmalla vakavuudella ja tarmolla.

Mykkäsen mielestä on tärkeää laatia kokonaisvaltainen selvitys, miten kunnalliset palvelut tuotetaan tällä hetkellä pohjoissavolaisissa kunnissa sekä millaisia tehostamis- ja yhteistyömalleja olisi niille muodostettavissa maakunnallisesti, seutukunnallisesti ja kuntapareittain - tai sitten edelleen yksittäisten kuntien tuottamana. -Joissakin asioissa kuten ammatillisessa koulutuksessa, erikoissairaanhoidossa, pelastustoimissa ja jätehuollossa on palvelujen tuotanto-

Maakuntavaltuuston syyskokous käsitteli Pohjois-Savon liiton toimintaa vuonna 2003.

rakenteita uudistettu tai ollaan parhaillaan uudistamassa. Silti on paljon asioita, joissa uudelleenarviointia tulisi tehdä. Niitä ovat esimerkiksi elinkeino- ja yritys-, sosiaali- ja terveys- sekä kunnallistekniset palvelut. Sen sijaan ajankohtainen aluehallintouudistus ei liity tähän asiaan vaan se etenee omana kokonaisuutenaan.

Yrittäjyyden lisäämiseen huomiota

Maakuntavaltuutettujen puheenvuoroissa nousivat esille myös yrittäjyyden lisääminen Pohjois-Savossa yrittäjien ikääntymisestä seuraavan sukupolvenvaihdoskysymyksen, yritysten nettolukumäärän huolestuttavan kehityksen sekä nuorten niukan yrittäjäaktiivisuuden vuoksi. Muun muassa **Irma Peiponen** (sdp), **Marja Kivinen** (vasl), **Jyrki Katainen** (kok) ja **Marja-Leena Puputti** (kesk) kiinnittivät huomiota yrittäjyyden virkistämiseen keskeisenä maakunnan elinvoimaa ja työllisyyttä turvaavana toimenpiteenä. Kivinen oli lisäksi huolissaan kulttuuriklusterin voimavarojen riittävydestä ja Peiponen vähäosaisten syrjäytymisuhasta. Samoin hän kehotti tehostamaan maakunnan keskuskaupunkien ja ympäröivien kuntien vuorovaikutusta.

Maakuntahallituksen puheenjohtaja **Markku Rossi** (kesk) kiteytti Pohjois-Savon kuntasektorin ja maakunnan liiton ensi vuoden keskeisimmiksi toimintakohteiksi kunnallistalouden turvaamisen mm. palvelutuotannon järjestyksellä sekä erikoissairaanhoidon, koulutuksen, yrittäjyyden ja maakunnallisen infrastruktuurin kehittämisen. Rossi ja muutamat muutkin keskustan maakuntavaltuutetut kiirehtivät valtakunnallista aluehallintouudistusta selkeämmäksi järjestelmäksi, jossa maakuntahallinnon johto säilyy kansanvaltaisesti valituilla luottamushenkilöillä. Samalla Markku Rossi peräänkuulutti yhteistä, puoluerajat ylittävää "Pohjois-Savo" -puoluetta suhteessa keskuhallintoon ja muuhun valtioon.

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja **Kari Rajamäki** (sdp) yhtyi tähän näkemykseen yllyttäen maakunnan virkamiehistöä sekä poliittisia luottamushenkilöitä tiivistämään suoria yhteyksiä valtakunnallisissa päätöksenteko- ja valmisteluelimissä oleviin henkilöihin.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

UUSI ALUEKEHITYSLAKI TUO LISÄ- TEHTÄVIÄ POHJOIS-SAVON LIITOLLE

Pohjois-Savon liiton toiminta-ajatuksena on toimia maakunnan ja sen asukkaiden elinolosuhteiden sekä hyvinvoinnin kaikenpuoliseksi kehittämiseksi. Aluekehityksessä vuoden 2003 keskeisimpiä painopisteitä ovat Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman toimeenpano sekä kansallinen aluepolitiikka toteuttamalla EU:n tavoite 1 -ohjelmaa. Alueiden käytössä tärkein tavoite on selvittää Kuopion seudun maakuntakaavan aluerakennevaihtoehdot ja arvioida niiden vaikutukset.

Kesään mennessä valmistellaan vuoden 2003 alusta voimaan tulevan aluekehityslain mukainen maakuntaohjelma, joka konkretisoi maakuntasuunnitelma 2020:n tavoitteita.

Maakuntaohjelma ohjaa

Uusi aluekehityslaki korostaa maakunnan liittojen roolia varsinkin kansallisen aluepolitiikan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Se tuo myös lisätehtäviä, sillä maakuntaliittojen on laadittava yhteistyössä aluehallinnon sosiaalipartnereiden, seutujen ja kuntien kanssa maakuntasuunnitelman toimeenpanoa varten maakuntaohjelma ja sen vuosittainen toteuttamissuunnitelma. Nämä asiakirjat ohjaavat maakuntien kansallista ja EU:n rakennerahojen ohjelmatyötä.

Maakuntaohjelman valmistelu on liitossa jo käynnistynyt. Maakuntaohjelmasta pyydetään lausunnot helmimaaliskuussa v. 2003. Ohjelma tulee kesäkuussa maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi. Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman toteuttamiseksi järjestetään maa- ja seutukunnallisille toimijoille strategiakoulutusta. Itä-Suomen neljän maakunnan yhteistyö aluepolitiikassa tapahtuu ensisijaisesti tavoite 1 -ohjelmalla. Vuonna 2003 itäsuomalaisen yhteistyön koordinointi on Pohjois-Savon liiton tehtävänä.

Maakuntakaavan vaihtoehdot ja vaikutukset selville

Alueiden käytössä v. 2003 toiminnallinen tavoite on Kuopion seudun maakuntakaavan aluerakennevaihtoehdon selvittäminen ja niiden vaikutusten arviointi. Vuoden 2000 alusta voimaan tullut uusi maankäyttö- ja rakennuslaki asettaa alueiden käytölle uusia velvoitteita. Maakuntakaavoitus vaatii uuden lain pohjalta perusteellisen selvityksen ja vuorovaikutteisen yhteistyön kaava-alueen osallisten kanssa samoin kuin selkeän yhteyden kehittämistoimenpiteisiin. Vaikutusten arviointi edellyttää laajojen tietokanta-aineistojen luomista ja analyysien tekemistä niiden pohjalta jo yksistään lainsäädännön asettamien minimitalvoitteiden saavuttamiseksi.

Eteneminen maakuntakaavoissa seuduittain on liiton tietoinen valinta. Kuopion seudun kaavoituksessa on selviä paineita edetä odottelematta koko maakuntaa kattavan maakuntakaavan valmistamista. Esimerkiksi valtatie 17:n Vaajasalon linjaus on selvästi maakuntakaava-asia. Erityinen haaste alueiden käytössä on taantuvien ja väestöään menettävien alueiden kaavoitus. Niin ikään Kuopion seudun maakuntakaavalla linjoitetaan Sorsasalo-Toivala-alueen ja Rissalan lentokenttä-alueen suunnittelua. Mahdollisen Kuopio-Nilsiä kuntaliitoksen ja Tahkon väennön vaikutukset Kuopion seudun maakuntakaavaprosessiin selvitetään.

Huomio EU:hun ja keskeisimpien hankkeiden edistämiseen

Pohjois-Savon edunajamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää on Euroopan Unionin tuleva rakennepolitiikka ja siinä erityisesti nykytasoinen tuki-intensiteetin säilyttäminen maakunnalla myös v. 2006 jälkeen tavoite 1 -ohjelmakauden päättyessä. Osaamisen vahvistamisessa keskeinen asia on Oulun yliopiston filiaalina toimivan teknisen tiedekunnan perustaminen Kuopion yliopistoon.

Yhteyksien parantamisessa keskeisenä tavoitteena on Pohjois-Savon pääteiden eli VT5:n ja VT17:n jäljellä olevien parantamiskohteiden rahoittaminen valtion budjetista eikä tiepiirin perustienpidon varoin kuten tähän mennessä on osin tehty. Myös perustienpidon rahoituksen taso on nostettava pysyvästi. Uutena hankkeena yhteyksien parantamisessa on maakunnan kattavan tietoverkon ja sen sisällön tuotannon valmistelun käynnistyminen.

Kuntataloutteen kovia paineita

Kuntataloutteen kohdistuu Pohjois-Savossa lähivuosina suuria paineita johdettujen verotulojen pienenemisestä ja mm. erikoissairaanhoidon kustannusten kasvusta. Maakuntavaltuuston linjauksien mukaisesti Pohjois-Savon liitto haluaa aktiivisen roolin etsittäessä uusia organisointi- ja järjestämistapoja peruspalveluille maakunnan tasolla. Hyvänä avauksena tässä on maakunnallisen pelastustoimen organisointi.

Seutukuntarajat ylittävää yhteistyötä tarvitaan niin sosiaali- ja terveydenhuollossa kuin myös koulutuspalveluissa, mm. lukioiden ylläpidossa. Myös aluekeskusohjelmien ja seudullisten kehittämissyhtiöiden ja organisaatioiden yhteistyön mahdolliset päällekkäisyydet on arviotava uudelleen. Pohjois-Savon liitto haluaa toimia aktiivisesti aluehallinnon uudistamisessa ns. "Pohjois-Savon mallin" (vrt. Kainuun malli) kehittämiseksi.

Maakunnan identiteettiä ja imagoa vahvistetaan

Maakunnasta ulos suuntautuvia viestejä vahvistetaan syyskuussa 2002 käynnistyneellä Pohjois-Savo viestii -projektilla. Mm. kannustavia ja rohkaisevia menestyjiä esittelemällä luodaan myönteistä mielikuvaa Pohjois-Savosta hyvänä maakuntana elää, asua ja yrittää. Etelä-Savon liiton kanssa yhteinen Savo seilaa -tapahtuma toteutetaan 21.-22.3. 2003.

*Jarmo Muiniekka,
hallintopäällikkö*

POHJOIS-SAVON LIITON TALOUSARVIOSSA PIENTÄ KASVUA

Pohjois-Savon liiton vuoden 2003 talousarvion loppusumma on 3 175 550 euroa. Talousarvio jakaantuu seuraavasti:

Varsinaisen toiminnan menojen lisäys on vain 2,1 %. Menojen kasvu johtuu toimintakustannusten kasvusta, sillä mm. tuporatkaisu nostaa palkkakustannuksia 2,8 %. Kuntien maksuosuuksien kasvu on 5 % eli 80 967 euroa verrattuna edellisvuoteen. Suunnitelmavuosina 2004 - 2005 kasvu on niinkään 5 %. Vuoden 2003 talousarvio on laadittu erittäin tiukaksi. Vuosikate on 50 % ja varsinaisen toiminnan toimintakate 46 % pienempi verrattuna 2002 talousarvioon. Vuoden 2002 talousarvio oli laadittu noin 49 000 euroa alijäämäiseksi. Mahdollisesti toteutuva alijäämä on päätetty kattaa taseeseen kertyneillä kumulatiivisilla ylijäämillä.

	€	Muutos %
1. Varsinainen toiminta	2.120.970	2,1
2. Projektit	500.000	18,9
3. Kehittämisrahasto	554.540	-2,9
Yhteensä	3.175.550	4,3

Paineita kulujen kasvuun

Paineita kulurakenteeseen aiheuttavat toimintakustannusten kasvun ohella mm. Pohjois-Savon maakuntaohjelman, Kuopion seudun maakuntakaavan valmistelun ja tavoite 1 -ohjelman toteuttamisen sekä kansainvälistymisen resurssivaatimukset. Suunnitelmakaudella tasataan tilikauden negatiivista tulosta vuosittain vuokratasausrahastolla. Vuoden 2003 talousarviossa rahaston pääomaa käytetään 45 000 euroa, v. 2004 40 000 euroa ja v. 2005 35 000 eu-

roa. Tämän jälkeen vuokratasausrahasto on kokonaan käytetty. Kuitenkin kokonaisuutena talousarviovuoden ja suunnitelmakauden ylijäämäksi arvioidaan ± 0 .

Toimintatuotot koostuvat kuntien maksuosuuksista, myyntituotoista, kokoustilojen vuokratiloista, projektien palvelumaksuista sekä muista tuloista. Varsinainen toimintaosuus sisältää tavoite 1 -ohjelman ns. teknisen avun, jonka määrä vuodelle 2003 on 332 000 euroa. Siinä on kasvua 2,8 % edelliseen talousarvioon. Projektit eivät ole jäsenkuntien maksuosuuskatteista toimintaa, vaan menot katetaan niiden tuloilla. Projektitoimintaan varataan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa 500 000 euroa, josta eri päätöksin erotetaan syntyville projekteille niiden taloussuunnitelman mukaiset määrärahat.

Kehittämisrahasto toimii omien sääntöjensä mukaisesti, eivätkä sen maksuosuudet sisälly kuntien maksuosuuksiin, joilla katetaan liiton varsinaista toimintaa. Kuntien maksuosuudet rahastoon määrättyvät siten, että lisälmen, Kuopion ja Varkauden kaupunkien sekä Siilinjärven, Lapinlahden ja Leppävirran kuntien maksuosuudet ovat kunkin vuoden peruspääomasta 80 % ja muiden Pohjois-Savon kuntien maksuosuudet 20 %. Kehittämisrahasto on perustettu luovuttaessa sairaanhoitopiirin sijaintikuntaetuuskäytännöstä ja siirrettäessä kertyneet varat kehittämisrahastoon. Rahaston peruspääoma on 504 564 euroa. Rahaston pääoman arvioidaan kasvavan 2,5 % vuosittain.

Toiminta tehostuu

Pohjois-Savon liiton toimintoja ja säästä tehokkuutta on jatkuvasti tarkasteltava kriittisesti ja etsittävä tehokkaampia ja taloudellisiempia tapoja toimia. Koko henkilöstön katta-

neella kehittämiskyselyllä on selvitetty henkilöstön osaamista ja koulutus-tarpeita, koottu ehdotuksia johtamisen ja organisaation kehittämiseksi sekä tiedottamisen parantamiseksi. Kyselyn tuloksia hyödynnetään mm. kehittämällä johtamista ja organisaatiota.

Avoimiksi tulevat virat ja työsuhteet täytetään lukuun ottamatta kesäkuussa vapautuvaa talouspäällikön työsuhdetta. Toimintasuunnitelman pohjalta laaditaan työohjelma, jossa jokaisella toimintasuunnitelmasta johdetulla tehtävällä on nimetty vastuhenkilö ja arvioitu työpanos. Vuonna 2003 laaditaan henkilöstölinjapäätös ja uutena tasa-arvosuunnitelma sekä tehtävien vaativuuden arviointi.

Maakuntavaltuusto kokoontuu v. 2003 kahdesti, joista toinen kokous varaudutaan pitämään kaksipäiväisenä seminaarityyppisenä kokouksena. Maakuntavaltuuston jäseniä kutsutaan kunnissa tapahtuviin liiton järjestämiin tilaisuuksiin. Erityisen tärkeää on luoda maakuntavaltuutetuille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa asioihin jo niiden valmisteluvaiheessa. Maakuntahallitus kokoontuu 11-12 kertaa.

*Jarmo Muinieka
hallintopäällikkö*

SAVO SEILAA -RISTEILY TÄYTTYI

Etelä- ja pohjoissavolaiset Suomenlahdella 21.-22.3.2003

Pohjois-Savon liiton ja Etelä-Savon maakuntaliiton ensimmäinen yhteinen Savo seilaa uusille vesille -kehittämisristeily 21.-22.3.2003 sai hyvän vastaanoton. Risteilyn kysyntä on ylittänyt odotukset, sillä marraskuun puoliväliin mennessä oli myyty jo 2 200 paikkaa eikä määrää enää kasvateta. Risteilyalus Viking Cinderella alkaa olla täynnä, mutta ilmoittautumisia otetaan vielä mahdollisia peruuntumisia varten jonotuslistalle.

Risteilyn seminaari- ja viihdeohjelma on erittäin monipuolinen. Pääseminaarin osanottoa on valitettavasti jouduttu rajaamaan siksi, että kaikille risteilyvieraille ei voitu luvata osallistumista rajallisten katsomotilojen takia. Tuhatkunta ensiksi ilmoittautunutta mahtuu seuraamaan seminaaria. Ohjelmassa kuullaan pääministeri **Paavo Lipposen** tervehdys. Pääseminaarin teema on "Maailman muutos ja Savo". Alustajana on mm. pankinjohtaja **Pentti Hakkarainen** Suomen Pankista ja juontajina TV:sta tutut **Kirvesmiehet**. Paneelissa esiintyvät mm. ministeri **Jouni Backman** ja varatoimitusjohtaja **Timo Kietäväinen** Suomen Kuntaliitosta. Nuorison äänenä on Helsingin yliopiston savolaisen osakunnan kuraattori **Tuija Kurvinen**.

Monipuolinen seminaari- ja viihdeanti

Teemaseminaareja on neljä. Yrittäjäjys ja työelämän pelisäännöt kansainvälistyvässä ympäristössä -seminaari tarkastelee yrittäjän ja palkansaajan näkökulmasta elinkeinoelämän menestymistä kansainvälistyvässä ympäristössä. Hyvinvointi ja kansakunnan kantokyky -seminaari hakee näkökulmia hyvinvointipalvelujen tulevaisuuteen ja yhteiskunnan mahdollisuuksiin turvata kasvava palvelujen tarve.

Kulttuuri Savon voimavarana -seminaari pyrkii osoittamaan, millaisia kehittämismahdollisuuksia vahva kulttuurielämä voi tarjota maakunnille. Maakunnan maine ja mielikuva -viestintäseminaari peilaa maakuntien julkista kuvaa ja näkyvyyttä tiedotusvälineissä.

Teemaseminaareihin ovat marraskuun puoleenväliin mennessä osallistumisen saavastaneet professori **Antti Paasio**, teollisuusneuvos **Paula Nybergh KTM**:sta, Kelan pääjohtaja **Jorma Huuhtanen** ja kirjailija **Lasse Lehtinen**. Viestintäseminaarin paneelissa on mittava päätoimittajaedustus, mm. **Petri Hakala** Iltalehdestä, **Tapani Lepola** Savon Sanomista ja **Kari Juutilainen** Länsi-Savosta. Kulttuuriseminaarin alustajina ovat Kantele- ja Valamo-projektien johtaja **Lauri Jänis**, mm. Savonlinnan oopperajuhlien pitkäaikainen johtaja **Paavo Suokko** ja johtaja **Ulla Savisalo** Ballet Mikkelin edustajana.

Viking Cinderellalle kootaan myös savolaisen osaamisen ja saavutusten näyttely, jonka järjestäjänä toimivat Kuopion ja Mikkelin nuorkauppakamarit. Esittelytiloja on vielä muutama vapaana.

Savolaispitoinen viihdeohjelma edustaa maamme huippua. Savo-Gaalassa esiintyvät **Johanna Rusanen** ja **Sakari Kuosmanen**. Tähtiesiintyjänä on

lisäksi **Anna Eriksson**. Kultakurkku **Bablo** viihdyttää myös risteilyvieraita.

Pohjolan Matkatoimisto pääjärjestäjänä

Pohjois-Savon liitto ja Etelä-Savon maakuntaliitto ovat valmistelleet risteilyä yhteistyökumppaneidensa kuten työmarkkina- ja yrittäjäjärjestöjen, julkishallinnon sekä tiedotusvälineiden kanssa. Keskeinen yhteistyökumppani risteilyn järjestelyssä on **Pohjolan Matkatoimisto**, joka järjestää siihen sisältyvät kuljetukset ennalta laaditun aikataulun mukaisesti yhdeksää matkareittiä noudattaen. Linja-autoissa on bussiemäntiä ja -isäntiä huolehtimassa matkustajista ja auttamassa käytännön järjestelyissä. Risteily on viihdyttävä mutta myös asiapitoinen, maakuntien suunnittelua ja ohjelmatyötä täydentävä sekä savolaista yhteishenkeä luova.

Maakuntaliitot kiittävät kaikkia risteilylle ilmoittautuneita, taiteilijoita ja luennoitsijoita sekä muita järjestelyissä mukana olevia ja toivottaa heidät tervetulleeksi laivalle. Matkavarusteeksi kannattaa passin ja hammarin lisäksi varata lupsakkaa savolaista risteilymieltä.

*Jarmo Muinieka
hallintopäällikkö*

POHJOIS-SAVO KIRKASTAA VIESTINNÄLLÄ MAINETTAAN

Pohjois-Savossa käynnistyi syksyllä 2002 kaksivuotinen mittava viestintäprojekti, jossa välitetään tietoa maakunnan todellisista vahvuuksista, kehittymismahdollisuuksista, -tavoitteista ja -edellytyksistä. Hankkeen tavoitteena on maakunnan vahvuuksien ja tunnettuuden lisääminen, maineen kirkastaminen sekä maakunnan asukkaiden itsetunnon ja aktiivisuuden kohottaminen. Viestintä kohdentuu monipuolisesti maakunnassa ja sen ulkopuolella oleville kansalaisille, yrityksille sekä yhteisöille. Alussa pääpaino on maakunnan sisäisessä viestinnässä mutta jatkossa ulkoisen viestinnän painoarvo kasvaa.

Pohjois-Savo viestii -projektin kustannusarvio v. 2002-2004 on kaikkiaan lähes 0,4 milj. euroa. Merkittävä osa siitä on EU:n tavoite 1

-ohjelman tukea. Pohjois-Savon liiton koordinoiman projektin viestintäpäällikkönä aloitti syyskuussa FM **Kirsi Moisander**. Aiemmin hän on toiminut Pohjois-Savon liitossa EU:n tavoite 1 -ohjelman koordinaattorina, Tuhattuotinen Savo -projektin päällikkönä sekä maakunnan viestintästrategian valmistelijana.

Jatkuvaa, monipuolista ja laaja-alaista viestintää

Kirsi Moisander korostaa viestintäprojektin prosessiluonnetta eli sen jatkumista parin vuoden jälkeenkin julkisrahoitteisesti luotujen viestintävälineiden sekä muiden perustoimintojen pohjalta. -Pohjois-Savo viestii -projektin tavoitteena on maakunnan eri toimijoiden osallistuminen maineenkirkastustalkoisiin yhteisten etujen nimissä.

-Suuret ja pysyvät muutokset maakunnan maineessa eivät tapahdu hetkessä. Niiden on pohjaututtava tosiasioihin sekä todellisiin tekoihin, kuten tuotteisiin, palveluihin ja hyvinvointiin sekä menestykselliseen yritystoimintaan. Viestintäprojekti toimii ennen muuta kiinnostusta ja ajatuksia herättävänä sysäyksenä, jolla houkutellaan maakunnan asukkaita ja toimijoita kehittämään toimintatapojaan yhä nykyaikaisemmiksi, korostaa Moisander.

Hänen mukaansa viestintäprojekti perustuu asiasällöltään ja tavoitteiltaan Pohjois-Savon maakuntavaltuuston hyväksymään maakuntasuunnitelma 2020:een sekä siihen liittyvään viestintästrategiaan. -Pitkän tähtäimen maakuntasuunnitelmassa on monia suuria haasteita mm. maakunnan asukasluvun ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi sekä kansantuotteen kasvattamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Hyvällä viestinnällä voidaan edistää näitä tavoitteita. Useissa tilastoissa Pohjois-Savo on maan keskiarvoa alempana ja niissä asioissa on saatava aikaan muutos - osin juuri viestinnällä vaikuttaen. Toisaalta on muistettava, että maakunta on joissakin asioissa maan kärkeä, mistä myös on kerrottava näkyvästi maakunnassa ja sen ulkopuolelle.

Uusia toimintamalleja

Kirsi Moisander kertoo, että viestintäprojektin toteutus etenee vuodenvaihteessa mm. maakunnan osaajien ja menestyjien etsintäkampanjana paikallisten tiedotusvälineiden kanssa. -Menestyjät - niin henkilöt kuin asiatkin - ovat kampanjassa maakunnan maineen kirkastajina kertomassa, miksi ja miten Pohjois-Savossa voidaan menestyä.

Kirsi Moisander, viestintäpäällikkö.

21.-22.3.2003 järjestetään Etelä- ja Pohjois-Savon päättäjien, vaikuttajien ja muiden kansalaisten yhteinen Savo seilaa uusille vesille -risteily Suomenlahdella. Laivalle on tulossa pitkälti yli 2 000 osallistujaa. Suurta kiinnostusta selittänee, että tällaista savolaisten kehittymismahdollisuuksien yhteistä etsintätretkeä ei ole aiemmin toteutettu.

Vuoden 2003 alussa jaetaan pohjois-savolaisiin talouksiin ja yrityksiin Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2020:stä tehty kansanpainostiivistelmä. Lisäksi rakennetaan maakunnalle monipuolinen www-sivusto ja internetportaali, josta tulee paitsi laaja-alainen tietokanava myös vuorovaikutteinen viestintäväylä maakunnan historiaan, nykyisyyteen sekä tulevaisuuteen. Se jää toimintaan viestintäprojektin päättymisen jälkeenkin.

-Viestinnän kohderyhmissä ovat mm. nuoret ja yrittäjät vahvasti esillä mutta mitään muutakaan ryhmää ei unohdeta tai väheksytä, koska maakunnan maineeseen vaikuttamme me kaikki pohjoissavolaiset, tähdentää Kirsi Moisander.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

TAVOITE 1 -OHJELMA ON HYVIN AIKATAULUSSAAN

Pohjois-Savon tavoite 1 -ohjelman toteutuminen eteni vuonna 2002 lupaavasti. Ohjelmaa toteuttavat EU-rahoittajat pystyvät hyödyntämään sidotun rahoituksen täysimääräisenä suhteessa myöntövaltuuksiinsa. Työ- ja koulutuspaikoissa ohjelma on toteutunut arvioitua aikataulua ripeämmin. Esimerkiksi EMOTR-rahosta vuodelta 2001 siirtyneet myöntövaltuudet ja vuoden 2002 varsinaiset myöntövaltuudet on nyt sidottu sataprosenttisesti. TE-keskuksen maaseutuosasto on onnistunut purkamaan EMOTR:n hitaasta käynnistymisestä ohjelmakauden alussa johtuneet hankepaineet.

Ohjelman täysimittaisen toteuttamisen suurimpana ongelmana on yhä ollut kansallisen rahoituksen riittämättömyys. Se uhkaa aiheuttaa aukon EU-tukienkin saantiin. Ratkaisu tilanteen korjaamiseksi pyritään saamaan väliarvioinnin yhteydessä, jotta täysi rahoitus saataisiin varmistettua maakuntaan.

Pohjois-Savossa on tavoite 1 -ohjelmasta tuettu maakuntastrategian mukaisesti aluetalouden vahvoja osaamisalueita sekä uusia, laatuun perustuvia korkean tuottavuuden osaamisaloja. Kehittämispennisteluja on vahvistettu järjestelmällisellä klusteriryhmätyöskentelyllä. Maakunnan kivijalan muodostavat ict-, hyvinvointi-, metsä-, elintarvike-, metalli-, matkailu- ja kulttuuriklusterit. Kahdeksanneksi elinvoimaiseksi klusteriksi on nousemassa Pohjois-Savon ympäristöklusteri, johon kuuluvat mm. ympäristöteknologiaa tuottavat yritykset.

Seuraavina vuosina klusterit ja seudut linkittyvät entistä tiiviimmin Pohjois-Savon maakuntaohjelman laadintaan. Tavoite 1 -ohjelma toimii yhtenä yhteistyö- ja rahoitustyökaluna maakuntaohjelman sekä sitä valmistelevien ja toteuttavien tekijöiden välillä. Näiden kahden ohjelman toteuttaminen linjaa myös pohjoissavolaista yhteistyökulttuurin kehitystä kehittämisvoimavarojen suuntaamisen lisäksi.

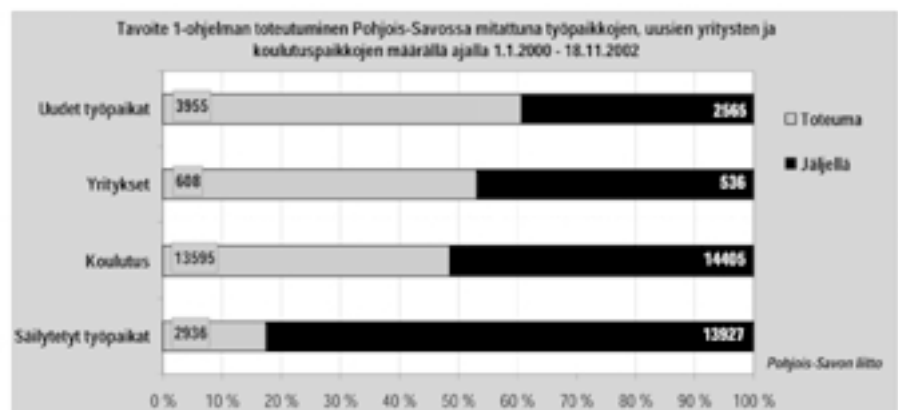
Ykkösohjelman toteutumaa

Pohjois-Savon tavoite 1 -ohjelmassa 1.1.2000 - 18.11.2002 tehtyjen yritystukipäätösten tuloksena on syntynyt jo lähes 4 000 uutta työpaikkaa. Pelkästään yritystoiminnan kehittämiseen keskittyvällä toimintalinja 1:llä luotiin v. 2002 yhteensä noin 1 000 työpaikkaa. Suhteellisesti suurin merkitys työpaikkojen syntymiselle ja säilymiselle oli TE-keskuksen yritysoston 120 hankkeella ja Finnvera Oyj:n lainoituksella. TE-keskuksen maaseutuosaston toimenpiteillä luotiin v. 2002 noin 160 työpaikkaa.

Yrityksiä tavoite 1 -ohjelman hankkeissa on perustettu reilut 600, joista 150 on syntynyt toimintalinja 1:llä v. 2002. Erityisen myönteisenä piirteenä pääomahyödykeinvestointeihin perustuvien työpaikkojen kasvussa on niiden alueellinen pysyvyys.

Uusien yritysten ja työpaikkojen lisäksi EU-projekteissa on hankkeiden ilmoittamien seurantatietojen mukaan uudistettu noin 3 000 työpaikkaa. ESR-tukea saavissa projekteissa on koulutukseen päässyt yhteensä 14 000 henkilöä, joista v. 2002 oli koulutuksessa noin 4 200. Samaan aikaan EMOTR:in hankkeissa oli noin 680 koulutettavaa. Projektit eivät työllistä pysyväisluonteisesti, mutta niiden konkretisoituessa investointeina ja uusina yrityksinä. Uudet työtilaisuudet näkyvät pitkällä aikavälillä.

Kuvio 1 kertoo, miten tavoite 1 -ohjelman toteutus on edennyt Pohjois-Savossa sen alusta v. 2002 loppua lähestyttäessä.

Kuvio 1. Lähde: Maakunnan yhteistyöasiakirjat v. 2000-2002, EU-rahoittajat.

Kuvio 1 havainnollistaa tavoite 1 - ohjelma-asiakirjan strategialinjauksien vaikutuksia aluekehitystyön käytännön toteutukseen ja tuloksiin. Yrityksiä ja uusia työtilaisuuksia on syntynyt maakunnassa tavoitevauhtia nopeammin. Syy on toisaalta ohjelmatyön etupainotteisuus kauden alkuvuosille, toisaalta strategiaa toteuttavat konkreettiset ratkaisut yrittäjyyden ja osaamisen edistämisessä.

Seudut ja klusterit Pohjois-Savossa 2002

Maakuntaohjelman laadinta ja järjestelmällinen klusterityöskentely on voimistanut Pohjois-Savon sisäistä yhteistyötä. Seudut vaikuttavat entistä välittömämmin maakuntasuunnitteluun sekä Pohjois-Savon kehitykseen ja uudistamiseen pureutuviin strategioihin. Vuonna 2002 seutujen ja klustereiden tukirahoitus jakaantuu kuvioiden 2 ja 3 mukaan.

Kuvio 2 paljastaa, että Kuopion seutu on absoluuttisin mittarein arvioituna suurin tuensaaja Pohjois-Savossa. Varsinkin yksityisen ja kuntasektorin rahoitus näyttäisi olevan korkeampaa kuin muilla seuduilla. Suhteellisin luvuin eli henkilöä kohti arvioituna seutukuntien rahoitukselliset erot kapenevat. EU-tukia ja kansallista vastinrahaa asukasta kohden saatiin varsin tasaisesti Varkauden, Ylä-Savon, Sisä-Savon ja Kuopion seuduilla. Koillis-Savo jäi vertailun hännille. Kun Varkauden seutu sai

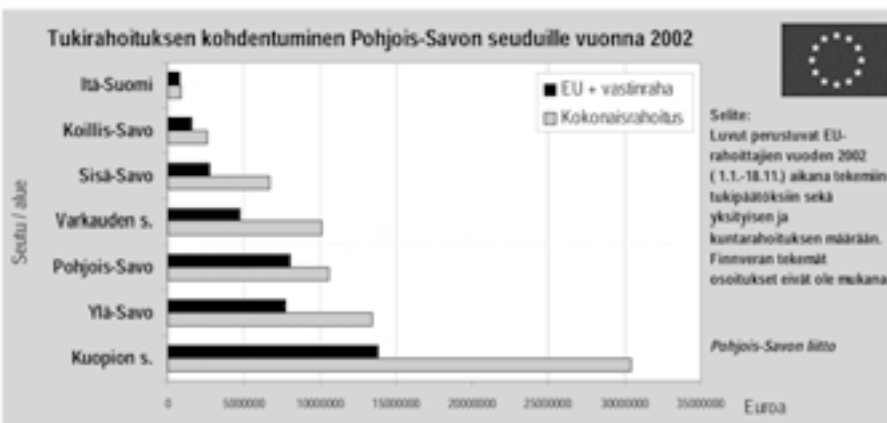
Kuvio 3. Lähde: Pohjois-Savon liitto, EU-rahoittajien hanketietokannat.

asukasta kohti EU-hanketukea v. 2002 noin 140 euroa, niin Koillis-Savoon tästä määrästä tuli vain puolet. Erot johtuvat osin seutujen sisäisestä sat-sauksista eli paljonko mm. kunnat ja yritykset panostivat hanketoiminnan aktivointiin.

EU-rahoituksella mitattuna maakunnalliset hankkeet muodostavat toiseksi suurimman hankeryhmän. On kuitenkin syytä ottaa huomioon, että joukkoon mahtuu useita vain kahden seudun välisiä projekteja, jotka eivät operoi koko maakunnan laajuudessa. Itä-Suomen ylimaakunnallisten hankkeiden luvuissa ovat mukana vain Pohjois-Savon liiton yhteishankkeet. Niiden osuus EU-rahamuonosta on noin 2 %. Muiden pohjoissavolaisten EU-rahoittajien tukemat yhteishankkeet nostavat ylimaakunnallisten hankkeiden osuutta hyvin lähelle tavoite 1-ohjelman 5 %:in tavoitetta.

Kuvio 3 kertoo Pohjois-Savon klustereiden tukiosuudet v. 2002. Vahvoja aloja ovat perinteiset toimialat kuten metalli, metsä ja elintarvike. Kokonaisrahoitus sisältää paitsi julkiset kehittämis- ja investointituet, myös yksityisen rahoituksen. Yksistään kehittämishankkeiden tarkastelu samalta pohjalta kääntää toteuman ylösalaisin eli ne kohdistuvat korostuneesti hyvinvointi-, matkailu- ja IT-toimialoille. Huomattavaa on, että elintarvikeklusteri on julkisten tukien pienin saajaryhmä, mutta yksityinen raha nostaa sen vertailun kolmanneksi suurimmaksi. Mielenkiintoinen yksityiskohta on myös, että kuuden pääklustereiden ulkopuolelle menee enemmän tukea kuin esimerkiksi metsäsektorille.

*Jyri Kokkonen
EU-koordinaattori*

Kuvio 2. Lähde: Pohjois-Savon liitto, EU-rahoittajien hanketietokannat.

Itä- ja Pohjois-Suomen ykkösohjelmilla mittava kehityssysäys

Itä- ja Pohjois-Suomen tavoite 1 -ohjelmien seurantakokouksessa 11.12.2002 ilmeni, että ohjelmien toteutus on edennyt hyvin. Vuoden 2000 alkupuolelta syyskuun loppuun 2002 mennessä ovat Itä- ja Pohjois-Suomessa tehty yli 7 600 hankerahoituspäätöstä. Päätöksillä on sidottu EU-hankkeisiin julkista rahoitusta 713 milj. euroa, josta puolet tulee EU:n rakennerahastoista ja toinen puoli kansallisena vastinrahana mm. valtiolta. Yksityistä rahoitusta on noin 600 milj. euroa. Yrityksille myönnettyä rahoituksella arvioidaan vaikutettavan lähes 10 000 työpaikan syntyyn ja 450 uuden yrityksen perustamiseen.

Itä-Suomen on EU-rahoitusta on kohdennettu erityisesti yritysten toimintaympäristön kehittämiseen ja innovaattorakenteiden vahvistamiseen. Kehittämiskohteina ovat perinteiset ja uudetkin osaamisohjaukset toimialat kuten.

Painopiste-eroja Itä-Suomessa

Itä-Suomessa kehittämisen painopisteet vaihtelevat maakunnittain. Pohjois-Savossa on tuettu voimakkaimmin uusia osaamisvaltaisia ja kasvavia tuotantoaloja maakunnan perinteisten päätoimialojen lisäksi. Esimerkiksi informaatioteknologia-alalla on panostettu toimintaympäristöjen kuten Kuopion Microtekni- ja Varkauden Navitas-teknologiakeskuksiin sekä muutokoulutushankkeisiin.

Etelä-Savossa painotetaan yliopisto- ja ammattikorkeakoulutoimintoihin keskittyviä kokonaisuuksia, joissa on rahoitettu mm. maakunnan erikoisosaamisaloihin liittyviä professuureja ja uusia koulutusohjelmia. Vuonna 2002 uusia painotuksia ovat prosessiteollisuuden tehdasjärjestelmät, materiaalitekniikka, erityisryhmien sosiaali- ja terveyspalvelut, hoivayrittäjyys, matkailu ja elintarviketalous.

Kainuussa on keskitytty matkailu-, itä- ja elektroniikka-alan yritysrahoitukseen samoin kuin elintarvikealan kehittämiseen. Maaseudun kehittämisessä on merkittävin hanke Kainuun maaseutuelinkeino-ohjelman työohjelma, jolla koordinoidaan maatilatalouden hanketoimintaa.

Pohjois-Karjalassa EU-rahoitusta on kohdennettu mm. Joensuun yliopiston, tiedepuiston, ammattikorkeakoulun ja koulutuskuntayhtymän kärkihankkeisiin. Yritysrahoitus on suunnattu mm. muovi- ja metallialoille, puutuoteteollisuuteen sekä informaatioteknologiaan. Lisäksi on painotettu yrittäjyyskasvatusta, työpajahankkeita ja ammatillisen koulutuksen laatua. Maaseudulla on painopisteenä luomu- ja laatu-elintarviketuotannon sekä puun energiäkäytön tukeminen.

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
Euroopan sosiaalirahasto (ESR)
Kalatalouden ohjauksen rahoitusväline (KOR)
Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR)

EU-TUKIEN HAKUKIERROS PÄÄTTYY 31.1.2003 KLO 16.00

Pohjois-Savon EU:n tavoite I -ohjelman 2000–2006 vuoden 2003 ensimmäinen tukihakukierros päättyy 31.1.2003 klo 16.00. Vuoden 2003 aikana järjestetään kolme tukihakukierrosta, jotka päättyvät 31.1.2003, 30.5.2003 ja 30.9.2003. Jatkuvasti haettavia ovat Finnvera Oyj:n korkotuetut lainat, TE-keskuksen maaseutu- ja yritysosastoille suunnatut elinkeinokalatalous- ja yritystuet sekä Tekesin tutkimus- ja tuotekehitysrahoitus.

Itä-Suomen tavoite I -ohjelmaan hyväksytyt hankkeet tuetaan EU -tuella ja kansallisella vastinrahalla. Pohjois-Savossa tavoite I -ohjelman painopiste on metsä-, metalli-, elintarvike-, matkailu-, informaatioteknologia-, hyvinvointi-, ympäristö- ja kulttuuriklustereissa. Hakijat sitoutuvat noudattamaan kansallista ja EU:n lainsäädäntöä.

**Tukihakuohjeet ja -lomakkeet löytyvät internetistä osoitteesta
www.ykkos.net**

Tukihakemuksia ottavat vastaan alla olevat rahoittajat:

Itä-Suomen lääninhallituksen sivistisosasto
PL 1741, 70101 KUOPIO, 020 516 7030

Pohjois-Savon liitto
PL 247, 70101 KUOPIO, (017) 550 1400

Finnvera Oyj
PL 1127, 70101 KUOPIO, 020 460 11

Pohjois-Savon TE-keskus
PL 2000, 70101 KUOPIO, (017) 617 5111

Tekes / P-Savon TE-keskus, teknologiayks.
PL 2000, 70101 KUOPIO, (017) 617 5111

Pohjois-Savon ympäristökeskus
PL 1049, 70101 KUOPIO, (017) 788 4812

MITÄ KERTOO MAAKUNNAN YHTEISTYÖASIAKIRJA 2003 ?

Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä on 11.11.2002 yksimielisesti hyväksynyt Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöasiakirjan (MYAK) v. 2003. Tämän kertaisen MYAK:in kirjoittamisen lähtökohtana oli ns. tekninen tarkistus eli hallinnonalojen sisäinen siivoustyö.

Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) tarkistikin vuoden 2003 MYAK:in vastaamaan valtioneuvoston eduskunnalle antamaa vuoden 2003 talousarvioesitystä, koska se poikkesi hienokseltaan maakuntien keväällä 2002 toimittamista yhteistyöasiakirjoista. Johtavana periaatteena on, että maakuntien yhteistyöasiakirjojen on kokonaistasolla päädyttävä ministeriöiden ilmoittamiin loppusummiin.

Teknisen tarkistuksen henkeä noudattaen Pohjois-Savon aluehallintoviranomaiset tekivät tiiviissä yhteistyössä ministeriöiden edellyttämät hallinnonalojen sisäiset täsmennykset. Tarkistuksen yhteydessä muutos-

esityksiä uudeksi hallinnonalojen väliseksi jakaumaksi ei voitu tehdä.

Maakunnan yhteistyöasiakirjan käsittelyssä kosketeltiin kuitenkin jo alustavasti v. 2003 alussa yksilöityviä ohjelmareservejä Pohjois-Savon liiton ja TE-keskuksen maaseutuosaston osalta. Samalla kaivettiin jo lähtökuoppia v. 2004 yhteistyöasiakirjan kirjoittamiselle. Tavoite 1-ohjelman väliarvoinnin yhteyteen kulminoituva neljäs MYAK sisältää mielenkiintoisia teemoja, kuten valtio-kunta -rahoituksen muuttaminen ja keskeytettyjen hankkeiden uudelleentuloutus.

Kolme EU-tukien hakukierrosta v. 2003

MYR päätti kokouksessaan myös vuoden 2003 tukihakukierrosten ajankohdista. EU:n tavoite 1 -ohjelman määräaikaisten tukihakukierrokset päättyvät **31. tammikuuta, 30. toukokuuta ja 30. syyskuuta**, joten tukihakukierrosten määräajat pysyvät kutakuinkin ennallaan. Hakuajat eivät kuitenkaan koske yritystukihakemuksia eikä maaseudun kehittämistukia, joita voi jättää milloin tahansa. Niitä käsitellään sitä mukaa kuin hakemuksia tulee. Maakunnan yhteistyöryhmän kokouspäivät ovat 20.1., 10.3., 5.5., 1.9. ja 1.12.

Valtaosa rahoituspäätöksistä syyskuun 2002 kierroksen hakemuksiin on pyritty tekemään v. 2002 aikana. Seuraavan vuoden hakemukset otetaan näin mahdollisimman puhtaalle pöydälle. Menettelyllä vältetään tukihakujen kasaantuminen. Tulevat hankekäsittelyt pyritään järjestämään mahdollisimman sujuvasti.

*Jyri Kokkonen,
EU-koordinaattori*

EU:n tavoite 1 -ohjelmaa esitellyt osasto kokosi runsaasti opiskelija nuoria Kuopion Työ&Elämä -messuilla syksyllä.

POHJOIS-SAVON MATKAILUPALVELUJEN MYyntI TEHOSTUU

Pohjois-Savon matkailupalvelujen myyntiä kotimaassa ja ulkomaila tehostettiin syksyllä keskittämällä ne yhteistyösopimuksella uudelle matkailupalvelujen myyntiyhtiölle, Travel House Finland Oy:lle. Sen päätavoitteena on tuottaa ja välittää kotimaahan sekä ulkomaille korkeatasoisia valmiita tai räätälöityjä matkailupalveluja.

Pohjois-Savon matkailuklusterin sihteeri, maakuntasuunnittelija **Simo Kotiluoto** kertoo, että matkailuelinkeinon kehittämisen heikoimpia lenkkejä on ollut tähän asti palvelutuotannon loppupää, jossa lopullinen matkailutuote saatetaan asiakkaan ostettavaksi. -Ongelma on valtakunnallinen. Matkailutuotteiden markkinointi osataan hyvin, mutta valmiiden tai räätälöityjen tuotteiden saatavuus on monesti osoittautunut hankalaksi ja työlääksi vaiheeksi ostajapäässä. Ei ole tiedetty, kuka myy ja keneltä ostetaan.

Travel House Finland Oy myyntiyhtiöksi

Maakunnallisen myyntiyhtiön perustamishanketta selvitettiin Pohjois-Savon liiton asettamassa asiantuntijaryhmässä. Vertailujen jälkeen päädyttiin ratkaisumalliin, jossa tähän saakka lähinnä Tahkon alueen matkailupalveluja myynyt Tahkovahti Oy laajensi toimintojaan maakunnalliseksi ja perusti sitä varten tytäryhtiön, **Travel House Finland Oy:n**. Sen kautta keskitetään mahdollisimman paljon pohjoissavolaista matkailumyyntiä. Toiminta kehittyy mahdollisesti tulevaisuudessa koko Itä-Suomen matkailumyyntiä tehostavaksi. Muut Itä-Suomen alueet ovatkin osoittaneet kiinnostusta yhteistyöhön.

Travel House Finlandin toiminta alkoi 1.9. 2002. Kuopion ja lisälmen yk-

Jari Mathalt (vas.) ja Matti Kuosmanen toimivat uuden Pohjois-Savon matkailupalvelujen markkinointiyhtiön vetäjinä.

siköissä liukuvalla lähdöllä ja toiminta on vakiintumassa vuoden 2003 alkuun mennessä. Syksyn kuluessa yritys on rekrytoinut matkailumyynnin ammattilaisia. Travel House Finland Oy:n toimitusjohtajana on Tahkovahdin perustaja, kehitysjohtaja **Matti Kuosmanen**. Emoyhtiö Tahkovahdin toimitusjohtajana Nielsissä jatkaa **Jari Mathalt**.

Matkailupalvelujen myyntiyhtiön toimintaperiaate on selkeästi liiketoimintapohjainen. Myyntiyhtiö ja palveluja tuottava yritys tekevät keskenään sopimuksen tuotteiden myynnistä ja myyntiyhtiö saa toteutuneesta myynnistä provision. Kuopion Matkailupalvelu Oy sekä Ylä-Savo ovat tehneet keskenään laajemman yhteistoimintasopimuksen, jossa keskinäinen yhteistyö on pitemmälle menevää.

Ylä-Savon Matkailu ry:n sekä Travel House Finlandin yhteistyösopimus mahdollistaa myyntiyhtiön toimihenkilön sijoittamisen Ylä-Savoon. Se varmistaa seudun matkailutuotteiden tehokkaan kanavoitumisen myyntiyhtiön toimintaan. Muilla Pohjois-

Savon seutukunnilla yhteistyömallin valmistelu on vireillä. Näilläkin alueilla on myyntiyhtiön ja mukaan ha-luavien yritysten keskinäisiin sopimuksiin perustuva myyntityö käynnistymässä.

Tahkovahdilla vankat taustat

Travel House Finland Oy:n omistava Tahkovahti Oy on myynyt majoituspalveluita jo 14 vuotta. Aluevaraamo Tahkovahti on Tahkon matkailupalveluiden keskusvaraamo, joka välittää majoituksen lisäksi ohjelmalveluita, kokoustiloja ja kuljetuksia sekä edellisistä räätälöityjä paketteja. Tahkovahdilla on myös LKV -yksikkö, joka on keskittynyt loma-asuntojen kiinteistövälitykseen. Travel Housen lisäksi Tahkovahdilla on kiinteistö- ja turvallisuuspalveluihin erikoistunut tytäryhtiö Tahko24h. Tahkovahti työllistää tytäryhtiöineen 25 työntekijää. Yritys kuuluu parhaaseen AAA-luotokelpoisuusluokkaan ja palvelee vuosittain noin 30 000 asiakasta. Tahkovahdin välityksessä on tällä hetkellä noin 400 loma-asuntoa ja kymmenkunta huonemajoitusyritystä eli yh-

teensä yli 4 000 vuodepaikkaa 13 pohjoissavolaisessa kunnassa. Yrityksellä on matkanjärjestäjäoikeudet.

Toiminta-alue laajenemassa

Myyntiyhtiö Travel House Finlandin toiminnalla Tahkovahti Oy keskittyy kasvavasti matkailupalvelupakettien yritys- ja ryhmämyyntiin sekä laajentaa ohjelmapalvelu- ja majoitusvalikoimaansa. Yhtiö tavoittelee myös toiminta-alueensa laajentamista koko järvi-Suomen kattavaksi. -Jatkossa Travel House Finlandin tarkoitus on myydä kaikkia Lakeland -alueen matkailutuotteita Kiuruvedeltä Imatralle, kertoo yhtiön toimitusjohtaja Matti Kuosmanen.

Hänen mukaansa tavoitteena on nostaa yhtiön tämänhetkinen 2,2 milj.

euron liikevaihto 10 milj. euroon v. 2006 mennessä. Se merkitsi yhtiön 3 %:n markkinaosuuden nousemista 15 %:iin Pohjois-Savon matkailutalosta. Samoin tavoitteena on nostaa ulkomaan kaupan osuus nykyisestä 13 %:sta 20 %:iin ja internetkaupan osuus 5 %:stä 25 %:iin v. 2006 mennessä.

Uusia toimintamenetelmiä

Matti Kuosmanen uskoo, että tavoitteisiin päästään pitkälti nykyisillä toimintalinjoilla. Kotimaan myynti toteutetaan pääasiassa Call Center- ja internet-pohjaisesti. Myynnin rungon muodostaa nykyinen Tahkovahti Oy, jonka järjestelmiä ja henkilöresursseja Travel House Finlandissa laajennetaan. Yhtiön toimintaa hajautetaan koko Pohjois-Savoon nykytekniikal-

la. Lisäksi kehitetään Pohjois-Savon matkailun myyntiportaalia ja infojärjestelmää.

Myynnin tueksi Travel House Finland esiintyy matkailumessuilla ja myyntitapahtumissa. Lisäksi yhtiön edustajat kiertävät aktivoimassa yhteistyökumppaneita. Ulkomaan kaupassa yhtiö toimii lisäksi Incoming-toimistona ja Destination Management Companyna. Se vastaa ketjun paikallisessa päässä, että laatu säilyy korkeana koko jakelutien tuottajalta lopulliselle asiakkaalle. Travel House Finland edustaa pohjoissavolaisia matkailuyrityksiä myös The Thousand Lakes -hankkeessa, joka tähtää ulkomaiden markkinoille.

MATKAILUKLUSTERI ON MYÖTÄTUULESSA

Pohjois-Savon matkailuklusteriryhmän työskentely on painottunut ensisijaisesti maakuntaohjelman valmisteluun matkailuelinkeinon osalta. Tarkastelussa ovat olleet sekä strategialinjaukset että matkailun kannalta keskeiset hankkeet.

Kokonaisuutena matkailuklusteri on Pohjois-Savossa vahvassa kehitysvaiheessa. Nilsiä Tahkolla on menossa kiivas investointibuumi ja alue on yksi voittajista maamme matkailukeskusten kilpajuoksussa. Kuopio on tehnyt esimerkiksi Puijon ja Rauhalahden alueiden kehittämistä periaatelinjaukset, jotka vahvistavat edelleen Kuopion valtakunnallista matkailun painoarvoa. Leppävirran hiihtoputkihankke on toteutumassa ja samoin Tervon Lohimaa on vahvassa kehitysvaiheessa. Koko Koillis-Savon matkailun, mutta erityisesti Tahkovuoren kannalta merkittävä Nilsiä veneilyreitti avattiin liikenteelle heinäkuun puolivälissä 2002. Sen käyttö ylitti en-

Liikunta- ja luontomatkailu ovat Pohjois-Savon matkailuklusterin vahvuuksia. Kuva Nilsiä Tahkon golfkentältä.

simmäisenä toimintakesänään kaikki odotukset.

Maakunnan matkailustrategian toteutus on edennyt hyvin ja merkittävä osa strategiaan kirjatusta konkreettisista hankkeista on jo toteutunut tai toteutumassa. Yksi merkittävimmistä matkailustrategiaan sisällyttävistä hankkeista toteutui myös alkusyksystä, jolloin pelkästään mat-

kailupalvelujen myyntiin erikoistunut Travel House Finland käynnisti toimintansa. Aktiivisuutta matkailun kehittämässä ja siihen kohdistuvia suuria odotuksia kuvastaa, että matkailuhankkeita on erittäin runsaasti rahoittajille tulleissa elinkeinohankkeissa.

*Simo Kotiluoto
maakuntasuunnittelija*

TIETOTEKNIIKAN HANKINNAN EI TARVITSE TUODA STRESSIÄ

Marraskuun lopussa Kuopiossa järjestetty Tietotekniikan hankinta - stressiä ja harmaita hiuksia? -seminaari oli IT-Pohjois-Savo -hankkeen yhteistyössä Pohjois-Savon ict- ja hyvinvointiklustereiden sekä Verkkoinfo-hankkeen kanssa järjestämä koulutuspäivä tietotekniikan hankinnoista päätävälle sekä hankintaprosessiin osallistuville. Seminaarin avannut Savon Yrittäjien toiminnanjohtaja Eino Fagerlund viestitti pienyritysten monitahoisista ongelmista tietotekniikkahankinnoissa.

Johtaja Kari Harmanen.

Ihmissuhdetaidot ja projektinhallinnan nosti SysOpenin johtaja **Kari Harmanen** tärkeimmiksi keinoiksi varmistaa onnistuminen tietotekniikkaprojekteissa. Jatkuva muutos on ollut hänen mukaansa tietotekniikka-alalle tyyppillistä.

-Nurkan takana on koko ajan odotamassa uudempi, tehokkaampi ja paremmilla ominaisuuksilla varustettu ohjelmisto tai laitteisto. Entisen soveltaminen yhteen uuden kanssa on työlästä. Arkkitehtuurit ja suunnittelumenetelmät ovat muuttuneet jatkuvasti ja vaikeuttaneet toteutusta. Tämä on johtanut teknisten vaatimusten ja ongelmien korostumiseen, jolloin tietotekniikan muu, jopa tärkeämpi osuus, on jäänyt vähemmälle huomiolle.

Asiakaslähtöisyys keskeistä

- Tietotekniikan hankinnoissa on ymmärrettävä, että mukana olevien henkilöiden vuorovaikutustaidot ovat ratkaisevassa asemassa. Asiakkaan ja toimittajan tulisi pystyä puhumaan samaa kieltä siten, että toimittaja ymmärtää tilauksen samalla tavalla kuin asiakas. Asiakasorganisaatiossa

muutoksen läpivienti vaatii henkilöiden välistä viestintää. Toimittajaorganisaation tulee pystyä asettumaan asiakkaan asemaan ja ottamaan huomioon asiakkaan etu ongelman ratkaisussa, tähdensi Kari Harmanen.

- Tietotekniikan hankinnassa on kyseessä projekti, jolla on aikataulu ja jolle tulee varata resursseja. Tämä tarkoittaa, että laite-, ohjelmisto- ja konsultointikustannuksien lisäksi on asiakasorganisaation irrotettava aikaa projektille normaaleilta työtehtäviltä. Projekti alkaa tiettyä ajankohtana, sillä on määritellyt tavoitteet ja se loppuu aikataulun mukaisesti. Projektin aikana tapahtuviin muutoksiin on varauduttava ja muutoksenhallinnan osaaminen on erittäin tärkeä osa projektinhallinnan osaamista, korostaa Kari Harmanen.

-Perustan tietoteknisille hankinnoille luo oman organisaation toiminnan tunteminen, painotti HK Ruokatalon tietohallintopäällikkö **Anne Kosonen**. Omat prosessit on hänen mukaansa oltava kunnossa, minkä lisäksi kullakin prosessilla on oltava omistaja omassa linjaorganisaatiossa. Jos oma varasto on sekaisin, ei tietotekniikkaan tuo sinne järjestystä.

4V-malli avuksi?

Tietotekniikan liiton suunnittelujohtaja **Pentti Saastamoinen** esitteli Tietotekniikan liiton kehittämän 4V-nimisen menetelmän. -Monilla toimittajilla on omat terminologiansa ja menetelmänsä, mistä johtuen jo tarjousten vertailu on vaikeaa. 4V on referenssi, johon ostaja voi verrata toimittajien menetelmiä. Erityisesti olemme ajatelleet niitä, jotka joutuvat harvoin tekemisiin tietojärjestelmien teettämisen tai räätälöimisen kanssa. Heitä varten olemme koonneet Tietojärjestelmän hankinta -oppaaseen niin hyviä käytäntöjä kuin vältettäviä sudenkuoppiakin, kertoi Saastamoinen.

Ostajien sekä myyjien kokemuksista ja näkemyksistä kertoivat Kari Harmanen ja Anne Kososen lisäksi eHit Oy:n toimitusjohtaja **Tommi Takkunen-Lauri**, Savon Sydänpalvelu Oy/ Sairaala Cordian erikoislääkäri **Kaija Huttunen** ja Finnveran tietohallintopäällikkö **Seppo Hyvärinen**. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin/KYS:in tietohallintojohtaja **Pentti Sopanen** selvitti IT-palvelujen ulkoistamisnäkökulmia. Tietotekniikka-alan lakipykälien "viidakosta" mm. sopimusjuridisissa kysymyksissä sekä neuvotteluissa kertoi LAWelast Governance Solutions Oy:n toimitusjohtaja **Tommi Taskinen**. Soneran kunta- ja yhteisöpalvelujen kehitysjohtaja **Osmo Ruuska** käsitteli tietotekniikan ostajan osaamista ja ammattitaitoa, joka on erittäin tärkeä perusasia menestyksellisissä ict-hankinnoissa.

Lisätietoja IT-Pohjois-Savo -hankkeesta on www.sivuilla osoitteessa www.uku.fi/kkk/itps.

*Paula Savolainen
Pohjois-Savon ict-klusterin
projektipäällikkö*

ICT-KLUSTERI MÄÄRITTELEE OSAAMISALUEITAAN

Ict- eli tietotekniikka- ja tietoliikenneklusterin keskeinen työsarja on v. 2002 alusta ollut niiden osaamisalueiden määrittely, joista Pohjois-Savon ict-osaaminen tunnetaan v. 2010. Kun se on tehty, voidaan ohjata maakunnan kehityspanoksia osaamista lisäävän koulutuksen, tutkimuksen, yritysten toimintaympäristön ja infrastruktuurin kautta.

Työprosessi on jatkoa v. 2001 kaikissa klustereissa eli toimialaketjuissa toteutetulle Pohjois-Savon teknologiastrategiaprosessille. Osaamisalueiden määrittelyprosessiin on ottanut osaa 60 päättäjää ja asiantuntijaa niin yrityksistä kuin julkisistakin organisaatioista.

Työn vaikutus näkyy maakuntaohjelmassa mm. yhden osaamisalueen ympärille muotoutuneena vapaamuotoisena ryhmänä. Siinä mukana oleva Kuopion Muotoiluakatemia otti Muotoilu-

parkki-projektiinsa liittyen järjestelyvastuun kahdesta tietotekniikan käytettävyyteen liittyvästä seminaarista.

Seminaareja tietotekniikasta

Ensimmäinen seminaari oli johdatus käytettävyyksymyksiin etenkin ohjelmisto- ja käyttöliittymäsuunnittelussa. Seminaari järjestettiin 12.12.2002. Siihen osallistui eri puolilta Suomea par-

Kuopion Microtekniikka on Pohjois-Savon ict-klusterin yksi "tukikohdista".

haita asiantuntijoita käytettävyyden osa-alueilta. Toinen seminaari, joka keskittyi alueelliseen käytettävyysosaamiseen, järjestetään 30.-31.1.2003. Jälkimmäinen päivä on työpajapäivä, jossa määritellään suuntaviivoja pohjoissavolaisen tietotekniikan käytettävyysosaamisen lisäämiseen. Lisätietoja Muotoiluparkista ja seminaareista löytyy nettisivuilta: www.designkuopio.fi/muotoiluparkki.

Ict-klusterin osaamista kohottaa myös IT-Pohjois-Savo -hanke, joka saa ESR-rahoitusta tavoite 1 -ohjelmasta. Hankkeen tavoitteena on alueellisen IT-alan täydennyskoulutuksen kehittäminen. Se jatkuu v. 2003 loppuun. Lisätietoja hankkeesta ja sen järjestämästä koulutuksesta ja seminaareista on nettisivuilla: www.uku.fi/kkk/it/itps.

*Paula Savolainen
Pohjois-Savon ict-klusterin
projektipäällikkö*

RAUTAINEN SAVO -HANKE ON SEUTUKUNTAISTUNUT

Pohjois-Savon metalliklusteri on kokoontunut kesän ja syksyn aikana kaksi kertaa. Merkittävimmät käsitellyt asiat ovat olleet Rautainen Savo -projektin jatkaminen ja esitysten tekeminen maakuntaohjelmaan.

Rautainen Savo -projekti on saanut jatkorahoituksen, mutta toteutus on muuttunut aiemmasta yhdestä maakunnallisesta hankkeesta jokaisen seutukunnan itsenäiseksi hankkeeksi. Niiden keskinäinen yhteistyö sekä yhteydet ja yhteistyö metalliklusterin asiantuntijaryhmän kanssa on sovittu jatkuvan entiseen tapaan.

Klusteriryhmät ovat valmistelleet maakuntaohjelmaa ja niiden esitykset on otettu huomioon sen tekstissä. Metallin asiantuntijaryhmä on viime kokouksessaan käsitellyt maakuntaohjelmaluonnosta ja kommentoinut sitä seuraavasti:

- Lentoliikenteen kehittäminen on Kuopio-keskeistä. Tarve Varkauden kentän lentoliikenteen säilyttämiseen on tuotava maakuntaohjelmassa voimakkaammin esille. Lentoliikenteen kehittämisessä yhtenä osana on lentokentän liittymäliikenteen kehittäminen.
- Metallitoimialan yritysten kannalta maanteiden parantaminen on tärkeämpää ennen vesiteiden kehittämistä. Tavoitteena on saada hyvät yhteydet rannikkosatamiin.

- Vesiliikenteen osalta ympärivuotinen meriyhteys on tärkeämpi kuin Savonkanava.

Klusteriryhmiltä on pyydetty lausuntoa myös Kuopion seudun maakuntakaavan lähtökohdat -raportista. Metalliklusterin asiantuntijaryhmä ei ota kantaa yhden seudun asioihin muilta osin kuin, että ohjelmassa suunniteltu kasvu ei saa tyhjentää muuta maakuntaa. Kasvua on haettava maakunnan ulkopuolelta; uusien yritysten perustamisella ja olemassa olevien yritysten kasvulla.

*Pekka Kaikkonen,
maakuntasihtööri*

KULTTUURI ON ENEMMÄN VOIMAVARA KUIN MENOERÄ

Pohjois-Savon valtuuskunnan kulttuuriryhmän Nilsissä järjestämässä Kulttuuri maakunnan vahvuutena -seminaarissa professori Päivi Setälä kertoi äidinkielen, kulttuuri- ja kotiseutu- taustojen muodostavan edelleen vahvan viiteryhmän suomalaisille huolimatta EU-jäsenyydestä ja globalisaation etenemisestä. Pohjoismaisuus, agraarisuus ja luterilaisuus ovat edelleen keskeisiä kulttuuriperintöjä suurelle osalle suomalaisista.

Kansainvälistyminen on jopa nostanut paikallisten ja maakunnallisten kulttuuritaustojen merkitystä. Suomalainen vahva, paljolti julkiseen rahoitukseen perustuva kulttuuri-infrastruktuuri on monissa maissa ihailun kohde sekä osa hyvinvointi-Suomea. Kulttuuri on ihmisten perusoi- keus, mikä tiedostetaan nykyisin jo hyvin.

Päivi Setälän mukaan kulttuurilla on todettu lääketieteellisissä tutkimuk- sissa terveysvaikutuksia. Kulttuuri luo sisällöllään nuorillekin elämänasen- teita ja -ihanteita. Tätä kautta pai- kallishenkisellä kulttuurilla on suuri merkitys suomalaisuuden ja maakun- nallisuuden säilymisessä. On kuiten- kin korostettava uudenlaisen paik- liskulttuurin avaruutta ja laaja-alai- suutta, jossa otetaan huomioon jat- kuvasti kasvava monikulttuurisuus ja humanisuus.

Kulttuuri hahmottaa maailmankuvaa

Myös näyttelijä Eija Ahvo korosti luo- vuuden ja eläytymisen sekä oman äi- dinkielen merkitystä. Juankosken, Riistaveden ja Kuopion nuoruuden aikojaan muistellut taiteilija muistut- ti, että kulttuuriharrastus antoi ym- päristön hyväksynnän ja rohkeuden nykyiselle elämänuralle. Kulttuuri

Professori Päivi Setälä.

auttoi jopa ohittamaan elämän kari- koita. Nuorten kulttuuriharrastuksil- le on annettava entistä enemmän henkistä ja aineellista tilaa, ymmär- rystä ja rohkaisua.

Yhteisöllisyyttä kulttuurin ohella pai- nottanut Eija Ahvo totesi, että Poh- jois-Savossakin tulisi arvostaa enem- män ns. hiljaista, mm. elämänkoke- muksesta ja luonnonläheisyydestä kumpuavaa tietoa, jota löytyy niin kaupungeista kuin syrjäisimmistäkin kylistä. Hän vetosi maakunnan tiedo- tusvälineisiin henkisen ja taloudelli- sen pääoman yhdistämisessä kestä- västi kulttuurin itseisarvon muistaen.

Kulttuuritapahtumien merkitystä maakunta- ja kansakuntatidentiteetin

Taiteilija Eija Ahvo.

vahvistajana puntaroinut ooppera- laulaja Satu Vihavainen muistutti jul- kisen tuen keskeisestä merkityksestä suomalaisen kulttuurin monipuoli- suuden säilyttämisessä koko maan laajuudessa. Myönteistä on elinkeino- elämän kasvava kiinnostus kulttuu- riin.

Kulttuurilla kasvava taloudellinen merkitys

Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2020:ssa on kulttuuriklusteri yksi maakunnan kahdeksasta päätoimi- alaketjusta. Maakuntasuunnitelmas- sa on tavoitteeksi asetettu v. 2020 mennessä lisätä laajasti ymmärretyl- lä kulttuuritoimialalla työpaikkoja 2 500:lla nykyisestä noin 5 400:sta ja kasvattaa yritysten määrää 500:lla nykyisestä vajaasta tuhannesta.

Pohjois-Savon liiton maakuntajohtaja Antti Mykkäsen mielestä kulttuuri- käsitettä on käsiteltävä laaja-alaisesti eikä siihen liittyvillä taloudellisilla arvoilla ole ristiriitaa kulttuurin syvi- en itseisarvojen kanssa. Samoin lii- kunta- ja taidekulttuurin vastakkain- asetteluista on päästävä eroon. Hän kehotti kulttuuritoimialallakin niin julkisia kuin yksityisiä toimijoita in- novatiivisuuteen ja uuden kehittämi- seen, koska sillä parannetaan maa- kuntalaisten viihtyvyyttä ja elämisen tasoa sekä luodaan sisältöä matkai- lun palvelutarjonnalle.

Pohjois-Savon valtuuskunnan kult- tuuriryhmään kuuluvat puheenjohta- jana näyttelijä Eija Ahvo sekä jäseni-nä rouva Eeva Ahtisaari, oopperalau- laaja Jorma Hynninen, säveltäjä Lauri Jauhainen, AD Unto Paltemaa, toi- mitusjohtaja Esko Paukkonen, kult- tuuriasiamies Päivi Setälä, ooppera- laulaja Ilkka Vihavainen ja ooppera- laulaja Satu Vihavainen.

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

ELINTARVIKEKLUSTERI UUDISTAA KEHITTÄMISOHJELMAANSA

Elinkeinojen kehittäminen perustuu Pohjois-Savossa ns. klusteri-ajatteluun. Seitsemästä kehittämissen painopisteeksi valitusta klusterista yksi on elintarvikeklusteri. Kunkin klusterin kehittämistä seuraamaan ja kehittämistyötä koordinoimaan on perustettu ns. asiantuntijaryhmät, joiden puheenjohtajat on nimittänyt Pohjois-Savon maakuntahallitus.

Elintarvikeklusterin asiantuntijatyöryhmään kuuluu 18 henkilöä, jotka edustavat niin alkutuotantoa, jalostusta kuin palveluitakin. Asiantuntijatyöryhmän puheenjohtajana toimii hallintojohtaja Päivi Nerg Kuopion yliopistosta ja sihteerinä maakuntasuunnittelija Satu Vehreävesa Pohjois-Savon liitosta.

Elintarvikeklusteri työllistää Pohjois-Savossa

Elintarvikeklusteri on edelleen yksi merkittävimmistä työllistäjistä Pohjois-Savossa, ja sen merkitys maakunnan aluetuotteeseen on suurin metsän ja metsän jälkeen. Alan maakunnallinen ja valtakunnallinen asema halutaan säilyttää ja sitä halutaan vielä vahvistaa. Tästä on selkeä näkemys klusterin asiantuntijatyöryhmässä, ja nämä tavoitteet on kirjattu elintarvikealan kehittämishjel-

maan vuosille 2000–2006. Mainittu Pohjois-Savon elintarvikealan kehittämishjelma on maakunnan elintarvikeklusterin Itä-Suomen tavoite 1-ohjelman mukaisten hankkeiden toimeenpanoa suuntaava asiakirja, joka toisaalta antaa viitekehysten elintarvikealaa koskeville laajemmillekin tavoitteille ja suunnitelmille.

Ohjelma on laadittu jo vuosina 1999–2000. Syksyllä 2001 klusterin asiantuntijatyöryhmä katsoikin tarpeelliseksi arvioida sitä, miten kehittämishjelmaan kirjattuja tavoitteita on saavutettu: missä on onnistuttu ja missä on arvioitu väärin.

Tehdyn selvityksen mukaan alkutuotannon osalta tavoitteet näyttäisivät toteutuneen kohtalaisen hyvin ja kehittämistyössä saavutetun pitkäjänteinen ja koordinoitu kehittämissote. Sen sijaan pienten elintarvikejalostusyritysten kehitys ei ole kulkenut aivan tavoitellulla tavalla, mihin yhtenä syynä lienee kokonaisvaltaisen kehittämismallin ottajan puuttuminen. Kaiken kaikkiaan klusterin asiantuntijatyöryhmä totesi kehittämishjelman tarvitsevan päivitystä. Tavoitteeksi asetettiin, että elintarvikeklusterilla olisi uudistettu ajantasaistettu ohjelma valmiina viimeistään vuoden 2003 alussa.

Kehittämishjelmaan kirjataan klusterin tahtotila

Kehittämishjelman käytännön päivitystyöstä vastaa Elintarvikealan osaamiskeskuksen (ELO) Pohjois-Savon koordinaattori Enni Mertanen. Elintarvikealan tavoitteiden ja tarvittavien toimenpiteiden määrittelyä sekä koko ohjelmaprosessia toteutetaan kuitenkin laajana prosessina, jossa mukana ovat alan yritykset (alkutuotanto, jalostus jne.), oppilaitokset, tukipalvelut ja muut klusteritoimijat.

Tavoitteena on, että kehittämishjelmasta tulisi Pohjois-Savon elintarvikeklusterin näköinen ja siihen kirjattaisiin selkeästi alan yhteinen tavoitetila ja että näihin tavoitteisiin sitoutuisivat niin yritykset, kehittäjät kuin kunnatkin. Kehittämishjelman soisi olevan myös rahoittajaviranomaisten strategioita ja päätöksentekoprosessia ohjaava asiakirja.

Pohjois-Savon elintarvikealan kehittämishjelman julkistamistilaisuus järjestetään keväällä 2003 jokavuotiseksi suunnitellun elintarvikealan kehittämisseminaarin yhteydessä.

Satu Vehreävesa
Maakuntasuunnittelija

Mediaväkeä Pohjois-Savon liitossa

Tiedotusvälineiden edustajia osallistui parisenkymmentä Pohjois-Savon liitossa syksystä järjestettyyn mediaväen tapaamiseen. Pääaiheena oli syksyllä alkaneen Pohjois-Savo viestii -projektin esittely. Savolaisuuden ja savon murteen asiantuntija Olavi Rytönen testasi toimittajien tietämystä kotimaakunnasta onnenpyörävisalla. Kohtalaisen hyvin oli kotimaakunta toimittajien hallinnassa.

YLE:n voittajajoukkue (vas.) Kari Salmela, Miika Havo ja Pekka Niirani Olavi Rytöksen Onnenpyörä-tentissä.

HYVINVOINTIKLUSTERI SELVITTÄÄ SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTEISTYÖN TILAA

Pohjois-Savon hyvinvointiklusteri on yritysten ja niiden tuotteita käyttävien sekä yritysten toimintaa edistävien organisaatioiden verkosto. Klusterin tehtävänä on tutkimukseen ja osaamiseen pohjautuvan kilpailukykyisen sekä kannattavan liiketoiminnan kehittäminen alueellista hyvinvointia ja palvelulaatua lisäämällä.

Keväällä 2002 valmistuneessa hyvinvointiklusterin toimintaohjelmassa määriteltiin toimialaketjun sisältö, tehtävät ja kehittämisen painopisteet. Keskeisimmät kehittämisalueet ovat liiketoimintaosaaminen (johtaminen, rahoitus- ja markkinointiosaaminen) sekä klusterin sisäisen vuorovaikutuksen vahvistaminen.

Vuorovaikutusta vahvistettava

Yritysten välisen yhteistyön lisäksi koko klusterin sisäinen vuorovaiku-

Kuntien sosiaali- ja terveyspalvelujen tila selvitetään lähiaikoina.

tus kaipaa vahvistamista. Etenkin palveluja tuottavien kuntien ja hyvinvointisektorin tuotteita kehittävien yritysten välinen kosketuspinta on ollut vähäistä. Myös kuntien keskinäisen yhteistyön vahvistaminen edistää uuden teknologian ja työtapojen käyttöönottoa ja siten palvelujen laadun paranemista.

Pohjois-Savon hyvinvointiklusteriryhmä on käynnistänyt kaikkiin Pohjois-Savon kuntiin suunnatun selvityksen sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteistyöstä. Selvityksen tavoitteena on saada tietoa hyvinvointiklusterin sisäisen vuorovaikutuksen nykytilanteesta: kuntien keskinäisestä yhteistyöstä samoin kuin kuntien ja yliopistojen, oppilaitosten, kolmannen sektorin ja yritysten yhteistyöstä.

Selvitys valmistuu vuoden 2003 alkupuolella. Sen tuloksia voivat hyödyntää kaikki hyvinvointiklusteriryhmän edustajaorganisaatiot, Pohjois-Savon hyvinvointiyritykset ja kunnat omassa kehittämis- ja seurantatyössään.

*Tiina Reinikainen
Pohjois-Savon
hyvinvointiklusterin
projektipäällikkö*

Uusia asumisen ratkaisuja Itä-Suomen asumispäivässä

Itäsuomalainen asuntotoimen yhteistyö toimii hyvin tällä hetkellä. Puitteet sille tarjoaa neljän itämaakunnan yhteinen esteettömän asumisen projekti, jossa avainhenkilöinä ovat Kuopion, Joensuun, Mikkelin ja Kajaanin asuntotoimenjohtajat. Mukana on myös muita kuntia ja yhteistyötahoja kuten maakuntien liitot.

Syyskuussa 2002 järjestettiin toinen Itä-Suomen asumispäivä Kuopion Microtekniassa. Sen järjestelyistä vastasi esteettömän asumisen projekti, Pohjois-Savon liitto ja Kuopion kaupunki. Ensimmäinen vastaava tilaisuus pidettiin v. 2001 Mikkelissä.

Väestön ikääntymisen aiheuttamat paineet ja haasteet asumiseen olivat

esillä maakuntajohtaja **Antti Mykkäsen** avauksessa ja ympäristöministeriön kansliapäällikkö **Sirkka Hautojärven** puheenvuorossa. Hautojärven mukaan keskeisimmät pohdittavat kysymykset liittyvät asuin ympäristöön (mm. esteettömyys), asuntoon (mm. asumisratkaisut, teknologia), palveluasumiseen ja ikääntyvien kotipalveluihin. Hän puhui myös asunnottomuuden poistamisesta, valtion budjettiesityksestä sekä uusista säädosshankkeista.

Muita keskeisiä teemoja olivat vapaaajan asunnosta pysyväksi asunnoksi, sosiaalinen isännöinti, mobiiliteknologiaratkaisut vanhusten kotona asumiseen ja toiminnallinen esteettömyys käyttäjänäkökulmasta. Projektipäällikkö **Anna-Liisa Martikainen**

kertoi esteettömyyden tilasta Itä-Suomessa. Hänen johdolla on muodostettu mm. puolueeton hissineuvojaverkosto, jotta hissien rakentamista vanhoihin kerrostaloihin voidaan vauhdittaa.

Kaikkiaan Itä-Suomessa on 334 000 asuntoa. Vuosittainen asuntotuotanto on nyt vähän yli 2 000 asuntoa. Keskimääräinen asuntokunnan koko on noin 2,2 henkeä ja asuntojen 75,7 neliometriä. Tiedot ilmenevät Pohjois-Savon liiton kokoamasta tietopakettista "Itä-Suomen maakuntien asumistilastoja".

*Anneli Pehkonen
maakuntasuunnittelija*

KUOPION SEUDUN MAAKUNTA- KAAVATYÖ ON OIKEILLA URILLA

Kuopion seudun maakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet -raporttiin saatiin 30 lausuntoa. Niitä pyydettiin 77 taholta. Maakuntakaavaa valmisteleva Pohjois-Savon liiton alueidenkäyttöosasto on antanut lausuntoihin vastineet. Pohjois-Savon liiton suunnittelupäällikkö Paula Qvick kertoo, että raporttia on täydennetty lausuntojen pohjalta jonkin verran, mutta peruslinjoihin ei tule olennaisia muutoksia.

Lausuntoja maakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet -raportista ovat antaneet Kuopion ja Suonenjoen kaupungit sekä Siilinjärven, Leppävirran ja Tuusniemen kunnat, Kainuun, Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan maakunnan liitot, Savo-Karjalan tiepiiri, Museovirasto, Geologian tutkimuskeskuksen Kuopion yksikkö, Pohjois-Savon riistanhoitopiiri, MTK-Pohjois-Savo, Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry, Kuopion Luonnon Ystävien yhdistys ry, Siilinjärven luonnonsuojeluyhdistys, Pohjois-Savon liiton asuimisyöryhmä, Pohjois-Savon hyvinvointiklusteri, Pohjois-Savon ict-klusteri, Pohjois-Savon vihreät ry, Puolustusvoimien materiaalilaitoksen esikunta sekä elinkeinoelämästä Atro Oyj, Vapo Oy, Fingrid Oyj Itä-Suomi, Kemira, M-real Savon sellu ja yksityishenkilönä Esa Ollikainen.

Aikataulupaineita

-Suurin kriittinen asia on ympäristökeskuksen vaatimus tehdä koko Pohjois-Savolle maakuntakaava, kertoo Paula Qvick. Se vaatisi runsaasti lisää voimavaroja. Alueidenkäyttölinen kaavoitus on edennyt Pohjois-Savossa neljänteen vaiheeseen, jossa Kuopion seudun maakuntakaava on viimeinen. Se on ensimmäinen uuden maankäyttö- ja rakennuslain mukai-

Maakuntakaavoituksen neuvottelupäivät pidettiin Pohjois-Savon liitossa marraskuun lopussa 2002. Kuvassa etualalla suunnittelupäällikkö Paula Qvick.

nen alueiden käytön suunnitelma Pohjois-Savossa. Varkauden seudun, Koillis-Savon ja Sisä-Savon seutukaavat on vahvistettu v. 1995 - 2000, joten niillä ei ole niin suuria uudistamispaineita kuin Kuopion seudulla. Ylä-Savon siirtymävaiheen maakuntakaava on parhaillaan vahvistettavana.

Paula Qvick painottaa, että Kuopion seudun maakuntakaavassa keskitytään maakunnallisiin ja valtakunnallisiin kysymyksiin. Kunnat ja Kuopion kaupunki ratkaisevat omissa kaavoissaan mm. alueiden toteutumisjärjestyksen. Koska Kuopion seudun maankäytölliset kysymykset vaikuttavat koko maakuntaan, pyydetään jatkosuunnittelun yhteydessä siihen liittyvät lausunnot kaikilta Pohjois-Savon kunnilta ja kaupungeilta.

Valmistumistavoite vuonna 2006-2007

Pohjois-Savon liiton maakuntahallituksen hyväksyttyä joulukuussa täsmennetyn Kuopion seudun maakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet

-raportin, alkoi vaihtoehtojen tarkempi kartoitus ja kaavavaikutusten arviointi. Tämä työ menee pitkälle vuoteen 2003. Maakuntakaavaluonnos valmistuu v. 2004. Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi menevä maakuntakaavaehdotus tulee valmiiksi seuraavana vuonna eli 2005. Sen jälkeen kaavaehdotus lähtee ympäristöministeriöön vahvistettavaksi. Paula Qvick arvioi, että Kuopion seudun maakuntakaava voisi tulla oikeusvaikutteisena voimaan v. 2006-2007, valitusten alaisen alueiden osalta hieman ennen vuosikymmenen vaihdetta. Edellytyksenä on, että valmistelutyö etenee ilman suurempia takaiskuja tai laajentamispaineita.

Vuonna 2001 käynnistynyt Kuopion seudun maakuntakaavan valmistelu on osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista maakunnallista suunnittelua. Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Suunnittelun lähtökohdana on kumota voimassaoleva vanha

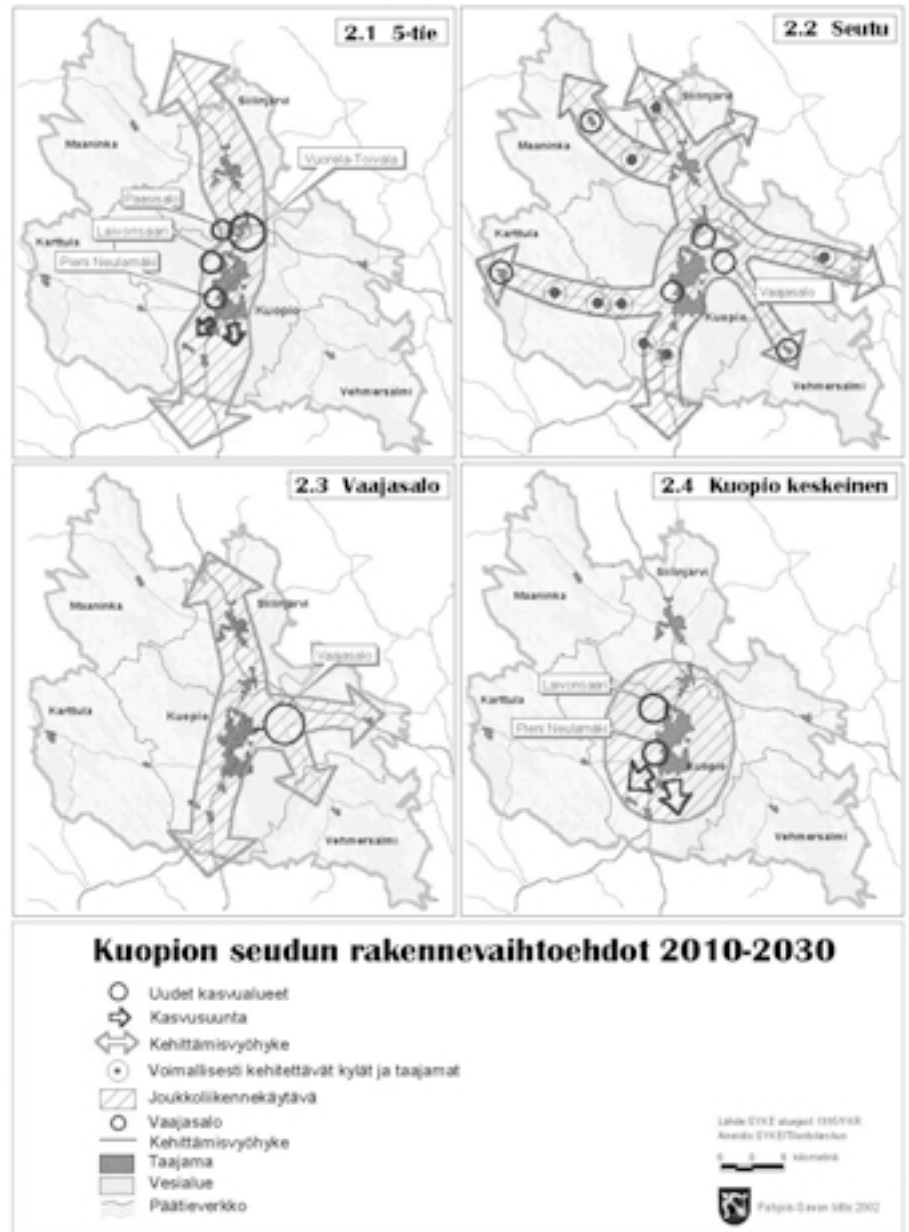
seutukaava ja laatia sitä koskevalle alueelle eli Kuopion kaupunkiin sekä Karttulan, Maaningan, Siilinjärven ja Vehmersalmen kuntiin maakuntakaava uuden maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Sitä laadittaessa käydään läpi mm. maakunnan menestymisen alueidenkäytölliset mahdollisuudet sekä reunaehdot niin elinkeinoelämän kuin muunkin yhteiskunnan näkökulmista. Uusi Kuopion seudun maakuntakaava kumoaa seudulla voimassaolevat seutukaavat. Se tähtää nykyisten yleiskaavojen jälkeiseen aikaan eli vuosille 2020-2030.

Lähtökohtana merkittävä väestön kasvu

Maakuntakaavan lähtökohdat ja tavoitteet -raportissa varaudutaan Kuopion seudulla maakuntasuunnitelman korkeimpaan väestötavoitteeseen eli 134 200 asukkaaseen v. 2020 mennessä. Siitä Kuopion kaupungin osuus olisi noin 102 700 asukasta eli noin 16 000 nykyistä enemmän. Seuraavan vuosikymmenen alkuun varaus kasvaa 140 000 asukkaaseen. V. 2000 lopussa Kuopion seudulla oli noin 116 000 asukasta. Seudun oma väestöarvio v. 2020 on runsaat 129 000 asukasta.

Paula Qvick kertoo, että Kuopion seudun aluerakenteen kehittämismahdollisuuksia tarkastellaan ainakin tässä vaiheessa viiden rakennevaihtoehdon pohjalta. -Yksi niistä on nykyisten ja valmisteluprosessissa olevien yleiskaavojen pohjalte rakentuva perusvaihtoehto, joka riittää 123 000 - 127 000 asukkaalle. Neljä muuta aluerakennevaihtoehtoa ovat v. 2020 - 2030 haasteita varten. Ne pohjautuvat 134 200 - 140 000 henkilön optimistiselle väestötavoitteelle eli noin 1 %:n vuotuiselle väestönkasvulle.

-Selvitämme rakennevaihtoehdot tarkemmin vaikutuksineen. Kaavaluonnoksen laadinta käynnistyy valitun vaihtoehdon tai niiden yhdistelmän pohjalta. Esillä ovat perusvaihtoehto sekä viitostiekeskeinen, seutukeskeinen, Kuopiokeskeinen ja uusimpana Vaajasalon suuntaan avautuva vaihtoehto. Niistä tekevät

Kuopion seudun neuvottelukunta, Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus ja -valtuusto valinnan syksyllä 2003 jatkovalmistelua varten.

Puolustuvoimien Materiaalilaitoksen esikunta esitti lausunnossaan, että Pieni Neulamäki on heidän kehittämieni alueiden listalla. Tässä vaiheessa se pidetään mukana vaihtoehtoissa taajamatoimintojen alueena, mutta luonnosta suunniteltaessa heidän toiveensa tarkistetaan.

Kuopion seudun maakuntakaavan keskeisimpiä strategisia kysymyksiä ovat aluekehitystavoitteiden vaatimukset alueiden käytölle eli mm. mi-

ten työpaikka- ja väestömäärän kasvu ja sen edellyttämä asunto-, palvelu- ja työpaikkarakentaminen kohdentuu, valtatie 17:n linjaus Vaajasalon sillan osalta ja miten Rissalan lentokentän aluetta Vuorela-Jännevirtä -välillä aiotaan kehittää. Yleisimpinä tavoitteina on selvitettävä edellytysten luomista elinkeinotoiminnan kehittymiselle, väestön hyvinvoinnin edistämiseksi, ympäristön elinvoimaisuuden parantamiseksi sekä kaupunkialueen kansainvälisen ja valtakunnallisen aseman vahvistamiselle.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

KULTTUURIYMPÄRISTÖJEN MERKITYS KOROSTUU UUDEN LAIN MYÖTÄ

Uusi maankäyttö- ja rakennuslaki on lisännyt huomattavasti velvoitteita paikallisen ja kansallisen kulttuuriympäristön huomioon ottamiseen niin kaavoituksessa kuin rakentamisessakin. Myös valtioneuvoston v. 2001 hyväksymä rakennusperintöstrategia korostaa rakennetun kulttuuriympäristön tuntemisen tärkeyttä. Lisäksi se ilmenee maakuntien liitoissa laadituissa tai valmisteluvissa maakuntasuunnitelmissa, -ohjelmissa ja -kaavoissa.

Julkishallinnon viranomaisten lisäksi kulttuuriympäristön vaalimisvelvoite vaikuttaa myös kansalaisjärjestöjen vapaaehtoistoimintaan luomalla sille lisää mahdollisuuksia. Myönteistä on, että kansalaisten kiinnostus ja halu vaalia kulttuuriympäristöjä on kasvussa, todettiin Kuopiossa marraskuussa pidetyssä Pohjois-Savon liiton ja Suomen Kotiseutuliiton kulttuuriympäristöseminaarissa.

Dosentti **Heikki Kukkonen** Suomen Kotiseutuliitosta tähdensi, että kulttuuriympäristöä käsitellään uudessa maankäyttö- ja rakennuslaissa useissa kohdin. -Tämän vuoksi käsitteen laaja-alaisuus on otettava huomioon monissa asioissa. Paikallisen rakennusperinteen säilyttäminen on arvo sinänsä mutta se voi antaa hyödyllistä osviittaa nykyisellekin rakennuskulttuurille. Rakennusten sijoittelemisessa on alettu kaupungeissa hyödyntää vanhaa maatalan pihapiirin mallia. Suomen Kotiseutuliitto antaa kulttuuriympäristöasioihin liittyvää koulutusta ja valistusta sekä tiedottaa mm. www-sivuillaan kulttuuriympäristöohjelmien tekemisestä.

Lisää voimavaroja tarvitaan

Yliarkkitehti **Liisa Tarjanne** Suomen Kotiseutuliitosta patisti valtiota kanoivoimaan lisää voimavaroja uusien

Liisa Tarjanne ja Heikki Kukkonen korostivat kulttuuriympäristön merkitystä myös maankäytön suunnittelussa.

tehtävien hoitamiseksi mm. kulttuuriympäristöjen inventointi- ja tutkimustyössä. Hänkin tähdensi kansalaisjärjestöjen kasvavaa merkitystä ja toisaalta kuntien keskeistä vastuuta kulttuuriympäristön hoidossa. Tätä varten kuntia kannustetaan laatimaan oma paikallinen kulttuuriympäristöohjelma. Ympäristöministeriö on myöntänyt noin 20 kunnalle käynnistysrahaa sen tekemiseksi. Tärkeää on saada kotiseutu- ja kaupunginosa-yhdistykset sekä koulut mukaan kulttuuriympäristön arvostuksen ja hoidon lisäämiseen. Hyvää taustaa tavoitteelle viitoittaa rakennusperinnön teemavuosi 2003.

Liisa Tarjanne ja tutkija **Päivi Tervonen** Kainuun ympäristökeskuksesta kannattivat kulttuuriympäristöhankkeiden valtionrahoituksen lisäämistä nykyisestä noin 2 milj. eurosta ja sen keskittämistä yhdelle organisaatiolle. Nyt valtionrahoitusta myöntävät hieinan erilaisin hankekriteerein ympäristöministeriö, opetusministeriö ja museovirasto.

-Keskittäminen voisi kohdentua esimerkiksi ympäristöministeriöön, sillä alueellisten ympäristökeskusten tehtäviin kuuluu mm. kulttuuriympäristön hoito. Toivottavasti myös EU:n Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmasta ohjattaisiin enemmän avustuksia kulttuuriympäristöhankkeisiin ja että syntyisi Itä-Suomen yhteishanke, toteisi Päivi Tervonen. Kainuussa ympä-

ristökeskus on ottanut ainutlaatuisen aktiivisen roolin kulttuuriympäristön inventoinnissa. Se tekee työtä palkatun projektihenkilön voimin. Lisäksi kansalaisjärjestöjä on saatu mukaan.

Pohjois-Savossa kulttuuriympäristökohteet selvittelyssä

Pohjois-Savon liiton suunnittelupäällikkö **Paula Ovikin** mukaan valmis-teilla olevassa Kuopion seudun maakuntakaavassa on otettu huomioon uuden maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset kulttuuriympäristön huomioon ottamiselle maakuntakaavoituksessa. Kesällä 2002 tehtiin arkeologiset inventoinnit alueille, joille kohdentuu maankäyttöpainetta tai joita voidaan hyödyntää matkailussa ja virkistyskäytössä. Kulttuuriympäristö Kuopion seudun vahvuudeksi -projektissa tehdään julkaisumuotoinen esitys maakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristökohteista v. 2002 loppuun mennessä.

Museovirasto ja ympäristöministeriö ovat määritelleet valtakunnallisesti merkittävät kohteet 1993 julkaistussa ns. punaisessa kirjassa. Pohjois-Savossa näitä valtakunnallisia rakennetun kulttuuriympäristön merkittäviä kohteita sekä alueita on runsaat 80. Kulttuuriympäristökäsite kattaa rakennusperintökohteiden lisäksi kulttuurimaisemat ja muinaisjäännökset.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

KULTTUURIYMPÄRISTÖSELVITYS OSANA MAAKUNTAKAAVOITUSTA

Kulttuuriympäristöselvitys on yksi perusselvityksistä, joita tarvitaan Kuopion seudun maakuntakaavaa varten. Selvitys valmistuu vuoden 2002 loppuun mennessä. Siinä esitetään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristön kohteet koskien rakennettua kulttuuriympäristöä, kulttuurimaisemia ja muinaisjäänöksiä.

Selvityksellä pyritään laajentamaan kuntalaisten tietämystä elinympäristöstä, vahvistamaan identiteettiä, palvelemaan matkailualan toimijoita sekä tuottamaan aineistoa oppimateriaaliksi.

Kesän ja syksyn 2002 muinaisjäänösinventoinneilla on täydennetty tietoja Kuopion seudun kiinteistä muinaisjään-

Arkeologi Oili Forsberg Maaningan Pistekankaalla kivikautisen asuinpaikan äärellä. (Valokuva Merja Marin 2002).

nöksistä. Inventoinnit toteutettiin Pohjois-Savon liiton koordinoimina ja rahoittamina. Ne kohdennettiin alueille, joille on odotettavissa maankäyttöpaikneita taajamatoimintojen, liikenteen, virkistyskäytön tai matkailun johdosta.

Muinaisjäänösinventointeja tehtiin Maaningalla, Kuopiossa ja Siilinjärvellä. Yksittäiset alueet tarkistettiin Karttulas- ja Vehmersalmella. Työn toteuttivat arkeologit **Oili Forsberg**, **Juha Hirvilampi** (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) ja **Timo Jussila** (Mikroliitti Oy).

Uusia kohteita löytyi inventoinneissa 18. Mielenkiintoiset löydöt ovat pyyntikuoppia, kivikautisia asuinpaikkoja, lapinraunioita. Ne osoittavat, kuinka Pohjois-Savossa asuttiin noin 10 500 vuotta sitten ja kuinka suuri oli vesiteiden merkitys kulkuväylänä. Tuloksilla on vahvistava merkitys pohjoissavolaiselle identiteettillemme.

Merja Marin, projektipäällikkö, Kuopion seudun kulttuuriympäristö seutukunnan vahvuudeksi -hanke

JUANKOSKEN KANAVA YLITTI ALKUODOTUKSET

Heinäkuun puolivälissä 2002 avattu Tahkon vesireitti (Juankosken kanava) osoittautui heti alkuunsa yhdeksi Koillis-Savon vetovoimaisimmista matkailukohteista. Avajaispäivänä Juankoskea kansoitti 10 000 juhlijaa. Kanavan avajaiset olivat yleisömenestys myös Nilsissä ja Tahkovuorella.

Veneyöpymisiä kirjattiin Niskakosken ravintolan rannassa kahdessa kuu-kaudessa 600 ja polttoaineen kysyntä ylitti kolminkertaisesti sen, mihin jakelupisteessä oli varauduttu. Veneilijät näkyivät vahvasti myös paikallisissa marketeissa ja erikoismyymälöissä. Kanavaa ja sitä pitkin lipuvia veneitä sekä laivoja tultiin katsomaan myös maitse. Juankoskella toteutui,

mikä myös muissa kanavakaupungeissa oli jo aiemmin todettu eli venematkailijoiden rinnalla saapuivat automatkailijat. Näin kanavan matkailulliset vaikutukset tulivat heti näkyviin ja ne kertautuivat koko matkailukentässä.

Kanavan kannattavuusselvityksissä tavoitteena pidettiin 1200-1400 venettä vuodessa. Sulutustietojen mukaan Juankoskessa sulutettiin 1100 kertaa ja jokaisessa sulutuksessa oli keskimäärin 2-3 venettä. Siten kanavan läpi kulkeneiden veneiden määräksi arvioidaan 2200-3300. Määrä on huomattavan suuri, kun otetaan huomioon, että kanava oli käytössä vain puolet purjehduskaudesta.

Palvelujen oltava kunnossa

Kanavan markkinointi tähtääkin tulevaan kesään, joka näyttää toden uuden vesireitin suosiosta. Kesä 2003 on koetinkivi myös alueen palveluille. Niiden täytyy olla kunnossa ja vastata veneilijöiden odotuksia.

Tahkon vesireitin vaikutuksilla mitataan myös maakunnan toisen suuren kanavahankkeen eli Savon kanavan toteuttamisen mielekkyyttä. Ainakin Juankoskella ja Nilsissä näyttäisi valitsevan yksimielisyys, että satsaus kanavaan on järkevää. Se on tuonut uutta uskoa ja mahdollisuuksia alueen elinkeinoelämän kehittämiselle.

*Jouko Kohvakka
suunnitteluinsinööri*

VIITOSTIEPROJEKTI JATKUU VIA BALTICA NORDICA DEVELOPMENT ZONE -HANKKEENA

Etelä-Savon maakuntaliitto, Pohjois-Savon liitto, Kainuun liitto, Itä-Lapin kunnat sekä Viitostie ry ovat yhdessä toteuttaneet ns. Viitostien kehittämishanketta v. 2001-2002. Nyt se on hakeutunut lisäksi erilliseen laajaan, v. 2002-2005 kestävään Interreg III B -hankekokonaisuuteen muiden kotimaisten tahojen, Baltian maiden, Puolan, eräiden Saksan maakuntien sekä Ruotsin ja Norjan kanssa.

EU on myöntänyt rahoituksen tälle Via Baltica Development Zone -hankkeelle keväällä 2002. Kesällä ja syksyllä ovat hallinnointi- ja muut neuvottelut edenneet niin pitkälle, että kaikille toimijoille järjestettiin lokakuussa ensimmäinen yhteinen "Kick off" -seminaari Hämeenlinnassa. Hämeen Liitto hallinnoi ja koordinoi koko Via Baltica Development Zone -hankkeen kotimaisen sekä kansainvälisen osuuden. Pohjois-Savon liitto hallinnoi ja koordinoi Viitostieväylän toimijoiden osuuden.

Viitostien kehittämishanke 2001-2002/ Viitostien kehittämistoimisto toimii Interreg III B -hankkeen käytännön toteuttajana ja koordinoi sen toimenpiteet kokonaiskehittämishankkeen kanssa. Henkilöstö koostuu osa-aikaisesta projektipäälliköstä sekä tarvittavista lisäresursseista. Viitostien kehittämishankkeen ohjausryhmä toimii samalla tämän Interreg III B -hankkeen Viitostieosuuden ohjausryhmänä. Ohjausryhmän roolina ovat lähinnä mahdolliset budjetti- ja muut linjamuutokset.

Viitostieväylän omia ja yhteisiä toimenpiteitä

Valtatie 5:n tienvarren opastus, matkailutie -kyltityksen, viitoituksen ja muun informaatiojärjestelmän suunnittelu sekä toteutus Lahdesta Sodankylään tai mahdollisesti jo Helsingistä Utsjoelle asti kuuluvat viitostieväylän omiin toimenpiteisiin Suomessa. Niihin kuuluu myös markkinointitoimenpiteitä kuten jättimainostauluja, ympäristötaitteeseen liittyviä Kansallisväylä - logo esityksiä sekä tuotekehitysosioita mm. mobiilitekniikkojen, paikkatietojärjestelmien sekä muiden ict-sovellustusten kehittämiseen.

Yhteisiä toimenpiteitä muiden toimijatahojen kanssa Suomessa, Baltiassa,

Luoteis-Venäjällä sekä Pohjois-Norjassa ovat mm. tutkimus, markkinointi, tiedonvaihto, ict-teknologia, tuotekehitys, koulutus, kongressit, tapaamiset sekä neuvottelut. Konkreettisia toimenpiteitä ovat Sallan uusi rajaylityspaikka ja Via Barents -kiertomatkaileureitti Norjaan aina Nord Kappiin asti. Osiot tarkentuvat v. 2002-2003 neuvotteluiden edetessä. Yhteinen markkinointisuunnitelma valmistuu keväällä 2003.

Viitostiehankkeen toimenpiteiden kokonaiskustannukset ovat noin 143 600 euroa. Rahoitus muodostuu niin, että EU:n tuet kattavat 75 % loppurahoitusosuuden tullessa liikenne- ja ympäristöministeriöistä, maakuntien liitoilta sekä viitostieväylän toimijoilta. Pohjois-Savon osuus hankkeen rahoituksesta on yhteensä hieman alle 3 000 euroa v. 2002-2005.

Kansallisväylä -markkinointinimi tutuksi

Merkitävin osa suunnitelluista toimenpiteistä kohdistuu tieväylän opastamiseen ja -informaatioon sekä uuden markkinointinimen lanseeraamiseen. Toimenpiteitä ovat mm. uusi matkailutie -kyltitys sekä sitä tukevat jättimainostaulut. Informaatio sijaitsee tieväylän varressa tai sen välittömässä läheisyydessä.

Viestinnän sisältö perustuu uuteen markkinointinimeen "kansallisväylään", alueen luontoelementteihin, kulttuuriin, tapahtumiin sekä muihin alueen tai kuntien vahvuuksiin. Näiden toimenpiteiden vaikuttavuus kohdistuu selkeästi kuntasektoriin. Vastaavia toimenpiteitä esitellään myös yrityssektorille mm. jättimainostaulujen osalta.

*Tapio Nokkala,
Viitostien kehittämistoimiston
projektipäällikkö*

Viitostiellä kulkijoita pyritään ohjaamaan matkailupalvelujen käyttäjiksi.

INTERREG-OHJELMIEN TILANNEKATSAUS

Pohjois-Savon liitto järjesti v. 2002 kaksi Interreg-yhteisöaloitteiden tiedotus- ja aktivointiseminaaria. Pohjoissavolaisilla on nyt mahdollisuus osallistua kumppanina tai hakijana muiden ohjelma-alueen maiden toimijoiden kanssa v. 2000-2006 Interreg-yhteisöaloitteisiin. Hankkeiden ydinajatuksena on oltava kansainvälisestä yhteistyöstä saatava hyöty niin hakijoille, kumppaneille kuin koko ohjelma-alueellekin.

Karjala-Interreg IIIA -ohjelma tukee raja-alueyhteistyötä

Karjala Interreg III A -yhteisöaloiteohjelmalla tuetaan Suomen itärajan ylittävää taloudellista ja sosiaalista yhteistyötä, joka kohdistuu ensisijaisesti Karjalan tasavaltaan. Varsinaisena ohjelma-alueina Suomen puolella ovat Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat. Myös niihin liittyvien alueiden, kuten Lapin ja Pohjois-Savon toimijat pääsevät mukaan ohjelmaan. Näiltä liittymäalueilta tulevat hankkeet eivät voi kuitenkaan ylittää 20 %:ia koko ohjelman rahoituksesta (69 milj. euroa). Lisäksi niiden toimijoilta edellytetään jonkinasteista verkottumista varsinaisten ohjelma-alueiden toimijoiden kanssa.

Ohjelmassa pidetään tärkeänä yleiseurooppalaisia arvoja kuten tietoyhteiskunnan ja tasa-arvon edistämistä sekä ympäristön huomioon ottamista. Hankkeilla on oltava selkeä yhteistyö venäläisen osapuolen kanssa mutta lisäksi sillä pitää olla myönteinen vai-

kus Suomessa työllisyyteen ja elinkeinoelämän kehitykseen.

Koko ohjelmatasolla rahoitus jakaantuu siten, että EU-rahaa on noin 40 % ja valtio tukee noin 37 %:lla. Kuntien rahaa on 4 % ja yksityistä rahaa 19 %. Marraskuun alkuun 2002 mennessä oli tehty rahoituspäätöksiä seuraavasti:

Pohjoissavolaisia useissa hankkeissa

Pohjoissavolaiset ovat mukana ohjelman tässä toteuttamisvaiheessa ainakin viidessä hankkeessa, jotka suuntautuvat Venäjän Karjalaan:

- Viljelysuunnitteluohjelman kehittäminen vientituotteeksi Venäjälle,
- EU:n raja- ja reuna-alueisiin liittyvän koulutuksen kehittäminen ja tuotteistaminen (koulutus, materiaalityönto),
- Huumereitiltä hoitoketjuun,
- STEP - sosiaali- ja terveysalan lähialueportaali,
- Karjalan sairaalalaluste -hanke, jossa varsinainen toimija on Pohjois-Savosta (Kristillisen toiminnan tuki ry. Siilinjärvi, Eko-Kuopio). Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 366 885 euroa. EkoSiili ja EkoKuopio organisoivat käytettyjen sairaalalalusteiden keräämisen koko maan alueelta, korjaavat kalusteet työpajoissaan sekä jakavat ne Venäjän Karjalan sairaaloihin ja terveysasemille.

Venäjän Karjalan kanssa yhteistyöstä kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Pohjois-Pohjanmaan liittoon, joka on hallinnollisena viranomaisena Suomessa (pääsihteeri **Marko Ruokangas**, p. (08) 321 4045, 050 364 1366, sähköposti: marko.ruokangas@pohjois-pohjanmaa.fi)

Itämeren Interreg IIIB -ohjelma tukee ylikansallista yhteistyötä Itämeren alueella

Ohjelmaa toteutetaan komission 97, julkisen sektorin 85 ja yksityisen sektorin 4 milj. euron rahoituksella eli yhteensä 218 milj. eurolla. Tavoite 1 -ohjelman alueella, mm. Pohjois-Savossa voi rahoitusta tulla EU:lta enintään 75 %, ministeriöstä 20 % ja alueelta 5 %.

Ohjelman tavoitteet:

- Aluesuunnittelunäkökohtien huomioon ottaminen. Tärkeimmät toimet liittyvät suuralueiden aluekehitysstrategioiden edistämiseen sekä matkailun ja rannikkoalueiden kehittämiseen (EU:n rahoitusosuus: 29,2 milj. euroa);
- Kestävä kehitys. Tasapainoisen monikeskisen asutusrakenteen edistäminen, alueellista integraatiota parantavat kestävä liikenneyhteydet, kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä luonnonvarojen hyvän hoidon tehostuminen, (EU:n rahoitusosuus: 48,7 milj. euroa);
- Ylikansallista aluekehittämistä vahvistavan hallinnon kehittäminen. Rajat ylittävien aluesuunnittelu- ja kehitystoimien on perustuttava verkottumiseen paikallisella ja alueellisella tasolla (EU:n rahoitusosuus: 13,9 milj. euroa);
- 5,2 milj. euroa hallintoon, arviointiin ja tiedottamiseen

Keväällä 2002 pidetyn toisen kierroksen hankkeiden hyväksynnän jälkeen ohjelmasta on sidottu EU-rahaa 28 milj. euroa eli kolmannes ohjelmakehyksestä. Kolmannella hakukierroksella syksyllä 2002 tuli 37 hakemusta, joiden osalta päätökset tehtiin joulukuun puolivälissä. Pohjois-Savon liitto on mukana toisella kierroksella hyväksytyssä Via Baltica Nordica Development Zonessa ns. Viitostiehankeella, joka on nyt meneillään olevista ohjelman hankkeista suurin.

Lisätietoja saa kansallisen neuvonantavan työryhmän sihteeri **Matti Lipsanen** selta **Päijät-Hämeen liitosta** matti.lipsanen@hameenliitto.fi, puh. (03) 647 4054, 050 5060 697

	Ohjelman kokonaiskehys	Sidottu
Yritystoiminta	29,8 milj. euroa	14,6 milj. euroa
Osaaminen, kultt. hyvinv. Kans.yht.	14,2 milj. euroa	9,1 milj. euroa
Rajanylitys, al.käyttö liikenne, tietoliik.	22,5 milj. euroa	4,2 milj. euroa

Pohjoinen periferia –Interreg IIB –ohjelma tukee yli-kansallista yhteistyötä Skotlannista Suomeen

Ohjelmalla parannetaan alueiden kilpailukykyä vähentämällä syrjäisestä sijainnista ja harvasta asutuksesta johtuvia haittoja sekä hyödyntämällä alueiden luontaisia vahvuuksia kestävä kehityksen periaatteella.

Päätoimintalinjoja ovat:

(prosenttiluku ilmaisee sidotun rahamäärän kahden hakukierroksen jälkeen)

- liikenneyhteydet, kuljetustoiminta, logistiikka ja liikenneinfrastruktura sekä tietoyhteiskunnan edistäminen, 32 %
- kestävä taloudellisen kehityksen luonnonvarojen kestävä hyväksikäyttö, innovatiivinen yritystoiminta, inhimillisten voimavarojen kehittäminen, 5 %
- yhdyskuntien kehittäminen, kotitalouksiin liittyvien palvelujen järjestäminen sekä julkinen hallinto ja alueuunnittelu, 10 %.

Vain pieni omarahoitusosuus tarvitaan

Koko pohjoisen periferian ohjelman rahoitus on 39,3 milj. euroa. Lisäksi EU:n ulkopuoliset maat panostavat noin 14 milj. euroa. Vajaasta 40 milj. eurosta EU:n osuus on 21, kansallisen julkisen rahoituksen 14,7 ja yksityisen rahoituksen 3,3 miljoonaa. Ohjelman tukia kannattaa hyödyntää, sillä ne ovat varsin "edullisia" - maksaa EU 55 % ja kansallinen keskushallinto noin 38 % kokonaiskustannuksista. Siten yksityisille jää vain noin 8 %:n osuus.

Kahdella ensimmäisellä hakukierroksella on hyväksytty kahdeksan hanketta. Näistä yksi on Pohjois-Savosta. Kuopion yliopisto kehittää useiden kumppaneiden kanssa pohjoisten marjalajikkeiden viljelyä. Kolmas hakukierros päättyi syyskuun lopulla. Uusia hankkeita tuli siinä kahdeksan. Ne läpäisivät teknisen tarkastuksen ja ovat olleet jouluuudessa 2002 arvioitavana.

Seuraava hakukierros on keväällä 2003 ja haku päättynee maaliskuun vaihteessa. Tarkempia tietoja ohjelmasta on saatavissa Suomen kansallisesta kontaktipisteestä **Jouko Jamalta** osoitteesta jouko.jama@lapinliitto.fi.

Hankekumppaneita tarvitaan

Hankkeissa tulee olla kumppaneita vähintään kolmesta ohjelma-alueesta. Niistä vähintään yhden on oltava EU:n jäsenmaa. Hankkeiden valmistelua varten on mahdollista hakea erillistä rahoitusta, ns. mikro- tai valmistelurahaa.

Interreg III C tukee alueiden välistä yhteistyötä koko Euroopan alueella

(haku 10.10.2002-10.1.2003)

Interreg IIIC -yhteisöaloitteella autetaan julkisviranomaisia oivaltamaan alueiden välisen yhteistyön merkitys keinona tehostaa oman alueensa kehittämistä muualla saatujen kokemusten avulla.

Interreg IIIC -ohjelma on jaettu neljään ohjelma-alueeseen: pohjoiseen, johon Suomi kokonaisuudessaan kuuluu, itään, etelään ja länteen. Ohjelman kokonaisbudjetti kaikille ohjelma-alueille on yhteensä 293 milj. euroa, joka tulee Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR). Myönnettävä rakennerahastotuki on enintään 50 % kokonaiskustannuksista paitsi tavoite 1 -alueilla, joilla tukiosuus voi nousta 75 %:iin

Millaisia toimia rahoitetaan?

Interreg IIIC -ohjelmalla pyritään luomaan yhteyksiä ja edistämään muista ohjelmista, mm. tavoite 1 -ohjelmista saatujen kokemusten ja hyväksi todettujen käytäntöjen vaihtoa. Alueiden välinen yhteistyö voi aluepoliittisten ohjelmien lisäksi koskea esimerkiksi tutkimusta, teknistä kehittämistä, pk-yrityksiä, tietoyhteiskuntaa, matkailua, kulttuuria, työllisyyttä, yrittäjyyttä ja ympäristöä.

Paula Qvick.

Aila Salminen.

Interreg IIIC -ohjelmasta voidaan tukea kolmenlaisia toimia:

1. Alueellinen kehystoimi, RFO

Suurin osa ohjelman rahoituksesta osoitetaan uudentyypiselle toimintatavalle ns. alueellisiin kehystoimiin, RFO:hin (Regional Framework Operation), joiden tarkoituksena on kokemusten vaihto alueryhmien kesken. Alueellinen kehystoimi toimii ikään kuin miniohjelmana, jossa aluekumppanit voivat itse määrittellä yhteistyön aiheet. RFO:ssa on oltava mukana kumppaneita vähintään kolmesta maasta, joista vähintään kahden tulee olla EU:n jäsenvaltiosta. Myönnettävä EAKR tuki on 0,5 - 5 milj. euroa.

2. Yksittäiset alueiden väliset yhteistyöhankkeet

Yksittäiset alueiden väliset hankkeet tähtäävät menettelytapoja ja hanketoimintaa koskevan kokemuksen vaihtoon. Hankkeissa on oltava mukana kumppaneita ainakin kolmesta maasta, joista vähintään kahden tulee olla jäsenvaltioita. Myönnettävä EAKR tuki on 0,2 - 1 milj. euroa.

3. Verkot

Verkot on tarkoitettu yhdistämään toisiinsa eri alueita Euroopan unionissa ja sen ulkopuolella hankkeiden täytäntönnäpönnönmenettelyjen ja kehittämisen alalla. Kumppaneita verkossa on oltava ainakin viidestä maasta, joista vähintään kolmen on oltava jäsenvaltioita. Myönnettävä EAKR tuki on 0,2 - 1 milj. euroa

Asiantuntijat Pohjois-Savon liitossa:

- yleiskuvaus, Interreg III B Itämeri ja III C: Paula Qvick suunnittelupäällikkö
- Interreg III A Karjala ja III B Pohjoinen Periferia: Aila Salminen, maakuntasuunnittelija

Innovatiivisilla hankkeilla tie auki tietoyhteiskunnalle

Itä-Suomen innovatiiviset toimet -ohjelma (Modern Networked Periphery) on Euroopan aluekehitysrahaston tukema ohjelma, jonka aihe on eEuropeRegio eli tietoyhteiskunta aluekehityksen palvelussa. Itä-Suomen alueellista ohjelmaa toteutetaan v. 2002-2004 erillisillä pilottiprojektiluonteisilla toimenpiteillä. Ohjelma-alueeseen kuuluvat Etelä-Savon, Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat. Pohjois-Karjalan liitto toimii ohjelman hallinto- ja maksuviranomaisena.

Ohjelman kokonaiskustannukset ovat 3 749 980 euroa. EU:n komission myöntämän rahoituksen osuus on 80 % eli noin 3 milj. euroa (EAKR). Valtion rahoitusosuus (Sisäasiainministeriö/Pohjois-Karjalan liitto) ylittää noin 0,28 milj. euroon ja muu julkinen rahoitus on noin 94 000 euroa. Yksityisen rahoituksen määrä on noin 0,37 milj. euroa. Rahoitusrakenne vaihtelee toimenpiteittäin. Komission tavoitteena on luoda Innovatiiviset toimet -ohjelmalla Euroopan aluekehityksen kokeilulaboratorio, jossa keskitytään aidosti innovatiivisiin toimiin.

Itä-Suomen innovatiiviset toimet-ohjelma jakaantuu kahteen toimintalinjaan, jotka ovat "Luonnonvarapohjainen talous tietoyhteiskunnassa" ja "Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittyvät tietoverkot". Molempia toimintalinjoja yhdistää informaatioyhteiskunta ja kansalaisten hyvinvointi sekä tähän liittyvät kilpailukykyä ylläpitävät yritystoimintainnovaatiot.

Tavoitteena on poistaa perinteisiä tietoyhteiskunnan hallinnollisia ja toiminnallisia sektorirajoja. Eri toimijoiden, asiantuntijoiden ja toimintasektoreiden yhteen saattaminen voi muodostaa puitteet uusille innovaatioille ja uudelle elämälle modernisessa verkostoituneessa periferiassa.

Yhdeksän pilottihanketta

Itä-Suomen innovatiiviset toimet -ohjelmaa toteuttavat yhdeksän rahoitettavaksi hyväksyttyä pilottihanketta. Valinnassa etusijalle asetettiin hankkeet, joissa on mukana toimijoita kahdesta tai useammasta maakunnasta.

Pohjoissavolainen päätoteuttaja löytyy kahdessa hankkeessa. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri hallinnoi **Sonetti-alueen Dynaaminen Integroitu Työpöytä** -hanketta. Hankkeen tavoitteena on rakentaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen työn tueksi sähköinen nk. dynaaminen integroitu työpöytä (DIT). Kuopiolainen Mindcom Oy vastaa **Digitaalinen esteettömyys** -hankkeen toteutuksesta. Hankkeessa pilotoidaan internetissä erityisryhmille ominaisia kommunikointi- ja tiedonhallintatekniikoita.

Pohjois-Savo menestyi hankekilpailussa hyvin, sillä edellisten lisäksi pohjoissavolaisia toimijoita on mukana kuudessa muussa pilottiprojektissa. Toteutusaikaa niillä on v. 2004 puoliväliin.

*Satu Ahonen,
Itä-Suomen innovatiivisten toimien ohjelmakoordinaattori*

Vuoden 2003 kokouksia

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuusto ja maakuntahallitus sekä Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä koontuvat v. 2003:

Maakuntavaltuusto:

Ma 9.6. kevätkokous
Ma 17.11. syyskokous

Maakuntahallitus:

Ma 27.1.
Ma 24.2.
Ma 24.3.
Ma 28.4.
Ma 19.5.
Ma 16.6.
Ma 25.8.- Ti 26.8.
(Itä-Suomen maakunnan liittojen hallitusten yhteiskokous)
Ma 29.9.
Ma 27.10.
Ma 24.11.
Ma 15.12.

Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä:

Ma 20.1.
Ma 10.3.
Ma 5.5.
Ma 1.9.
Ma 1.12.

ALUEELLISEN PELASTUSTOIMINNAN SOPIMUS HYVÄKSYTTÄVÄNÄ KUNNISSA

Lokakuun alkupuolella 2002 lähti Pohjois-Savon kuntiin hyväksyttäväksi maakunnan alueellisen pelastustoimen yhteistoimintasuopimus asiakirjaliitteineen. Lain-säädäntö edellyttää, että kuntien on tehtävä päätöksensä viimeistään vuoden 2002 loppuun mennessä.

Sopimuksen valmistelussa on ollut mukana Pohjois-Savosta yli 60 henkilöä. Näin laaja pohja on edistänyt tiedon kulkua kuntiin mahdollisimman hyvin. Tietoa on myös jaettu pelastustoimen vastuuhenkilöille sisäasianministeriön peto-sivuilla sekä muille henkilöille Kuopion kaupungin pelastustoimen internet-sivuilla osoitteessa kuopio.fi/pelastustoimi.htm.

Hankkeen valmistelu on sujunut hyvässä yhteishengessä ja asioita on käsitelty syvällisesti mm. tutkien erilaisten toimintamallien hyväksikäyttöä. Keskustelua ovat eniten aiheuttaneet kuntien kustannukset niin käyttötalouden kuin kalustohankintojenkin osalta. Myös siirtyvien henkilöiden työsuhdeturva-asiat ovat olleet usein esillä.

Koko valmistelun ajan on hankkeen vetovastuussa oleva ohjausryhmä korostanut seuraavia periaatteita: Yhteiseen pelastustoimeen siirtymisen on tapahduttava kustannusneutraalisti. Lisäksi hallinnon keventämisellä on saatava voimavaroja entistä enemmän onnettomuuksien torjuntaan sekä valistus- ja neuvontatyöhön. Tavoitteena on turvata kuntalaisille mahdollisimman hyvät turvallisuuspalvelut kaikkina vuorokauden aikoina.

Tiimityyppinen organisaatiomalli

Pelastustoimen hallinto-organisaatiossa kuntien ja seutukuntien edustajista koottu aluepelastuslautakunta valvoo Kuopion kaupungin valtuuston ja hallituksen kanssa, että kunnissa on riittävät turvallisuuspalvelut ja pelastustoimi kehittyy riskien edellyttämällä tavalla. Tulevan pelastuslaitoksen hallinto-organisaatorakenne poikkeaa hyvin merkittävästi palokuntien nykyisistä organisaatioista. Tähän on tietoisesti pyritty, koska uuden tyyppisten toimintamallien ja -tapojen odotetaan tuovan lisää tehokkuutta pelastuslaitoksen toimintaan. Samaa asiaa on valtakunnallinen selvitysmies loppuraportissaan korostanut.

Tämä tiimityyppinen organisaatiomalli edellyttää pelastustoimen henkilöiltä uudenlaista ajattelua, missä sitoutuminen asioiden hoitoon on keskeistä. Vastuu asioiden hoitamises-

ta, kehittämisestä ja seurannasta annetaan tiimeille, joiden jäsenet koostuvat päällystön lisäksi suoritushenkilöistä.

Keskustelua ovat aiheuttaneet myös henkilöstökysymykset. Kun valmisteluvaiheessa ei kaikille pystytty tarkkaan kertomaan, säilyykö virkanimike entisenä vai ei, on se jonkin verran aiheuttanut huolta. Epävarmuus virkanimikkeistä on suurelta osin johtunut valtakunnallisen ratkaisun odottamisesta, joka toisi kaikille alueille yhdenmukaisen virkanimikkeistön. Muiden asioiden kuten henkilöstön työsuhdeturvan, varsinaisen palkan säilymisen ja eläkekertymien katkeamattomuuden varmistuminen on valmistelun loppua kohti vähentänyt huolenaihetta.

Kustannusten jaossa iso haaste

Kustannusten jakaminen kuntien kesken on hankkeen valmistelussa työllistänyt eniten. Pelastustoimen kalus-

Pohjois-Savon kuntien palo- ja pelastuskalusto on siirtymässä Kuopion kaupungille.

ton luovutuksessa päädyttiin ratkaisuun, missä kunnat siirtävät sen korvauksetta Kuopion kaupungille. Kuitenkin 1.1.1999 jälkeen hankitun huomattavan kalliin kaluston osalta kunnat saavat hyvitystä viisi vuotta. Ratkaisulla haluttiin vaikuttaa, etteivät kunnat siirtäisi suunniteltuja kalustohankintoja tulevalle pelastustoitimelle, jolla on jo riittävästi kustannuspaineita muiden kuntien pelastuskaluston suunnitelmien osalla.

Kunnat antavat sopimuksen mukaan alueellisen pelastustoimen käyttöön kahtena ensimmäisenä toimintavuonna 2,7 euron ja kolmena seuraavana vuonna 2,5 euron suuruisen kalustokorvauksen pelastuskaluston hankintoja varten asukasta kohti. Kunnat, jotka ovat äskettäin hankinneet uutta kalustoa, saavat kalustokorvaukseensa sovitun hyvityksen. Tämä tarkoittaa joillekin kunnille, ettei niiden tarvitse laittaa viidessä vuodessa kalustohankintoihin määrärahoja ollenkaan.

Kysymyksiä on myös ollut, nousevatko kalustokustannukset nykytasosta. Kunnilta saaduissa selvityksissä on todettu kuntien laittaneen pelastuskalustohankintoihin kymmenen viime vuoden aikana asukasta kohti keskimäärin 2 euroa vuodessa. Kun yhteistoimintasopimuksen mukaisesta korvausmäärästä vähennetään hyvitykset, jäävät tulevat kustannukset hiukan aiempaa pienemmäksi. Kalustohankintojen keskittämällä sekä huolto- ja korjaustoimintojen yhtenäistämällä pyritään kompensoimaan hankintamäärärahojen heikentymistä.

Käyttötalousmenojen jakaminen alueellisessa pelastustoimessa on ollut valmistelun vaikein vaihe kaikkia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi. Hallinto- ja taloustyöryhmä sekä ohjausryhmä ovat yrittäneet löytää mallia, joka olisi oikeudenmukainen ja vastaisi kuntien toimintavalmiutta edellyttävää kustannustasoa. Erilaisia kustannusjakomalleja tutkittiin kymmenkunta. Joku malli oli joillekin hyvä

Alueellisen pelastustoiminnan uudistamisella tehostetaan mm. sairaankuljetuksia Pohjois-Savossa.

ja toisille huono. Valmistelun loppupuolella päädyttiin asukasluokopohjaiseen laskentatapaan. Tämän todettiin kunnanjohtajien yhteispalaverissa Maaningalla kuitenkin rajujen kustannusmuutosten johdosta epäoikeudenmukaiseksi, joten valmistelevalle työryhmälle annettiin tehtäväksi löytää parempi kustannusjako.

Lopulta päädyttiin ratkaisuun, missä kustannukset määräytyisivät pääosin nykytasosta ja jonkin verran asukasluvun muutoksesta lähtien. Tämä kustannusjako olisi voimassa siirtymäkauden vuoteen 2009 saakka. Tänä aikana alueellinen pelastustoimi rakentaisi kuntien pelastustoimen palvelutason vastaamaan paremmin kuntien riskejä. Siirtymäkauden lopussa eli vuoteen 2010 lähdeäessä kunnat voisivat sopia uudesta kustannusjaosta, joka vastaa paremmin kunnissa tarvittavia valmiuksia.

Usein on myös kysytty, mitä hyötyjä yhteisestä pelastustoimesta on. Seuraavassa muutamia tärkeimpiä asioita tulevista Pohjois-Savossa.

- hallinto kevenee ja voimavaroja saadaan siirrettyä enemmän onnettomuuksien ehkäisyyn sekä valistus- ja neuvontatyöhön.
- pelastustoiminta tehostuu, kun onnettomuuskohteeseen hälytetään lähimmät ja tarkoituksenmukaiset pelastusyksiköt sekä lähimmät päällystöpäivystäjät.
- kuntalaisille annettava palvelu paranee ja alueelle tulevat yhteneväiset turvallisuusnormit.

- hankintojen ja tiettyjen toimintojen keskittämällä saadaan taloudellista hyötyä sekä vähennettyä toimintojen päällekkäisyyttä.
- kalustoresurssien ja varakaluston käyttömahdollisuudet paranevat.
- yhtenevällä koulutusjärjestelmällä pystytään henkilöstön ammattitaitoa nostamaan ja monipuolistamaan.
- vapaaehtoistoiminnan kehittämiseksi tulevat paremmat toimintamahdollisuudet.

Yhteistyötä terveysviranomaisten kanssa

Ainakin niissä kunnissa, missä ei ole ensivastetoimintaa, pyritään toiminta rakentamaan yhteistyössä terveysviranomaisten kanssa mahdollisimman nopeasti. Tämä on sellaista toimintaa, joka täyttää kunnan sairausautotyhjiötä tapauksissa, missä ihmishenki on uhattuna eikä omaa sairausautoa ole välittömästi saatavana. Niissä kunnissa, missä ensivastetoimintaa on jo usean vuoden ajan toteutettu, pystytään selkeästi osoittamaan sen pelastaneen ihmishenkiä. Näkyvää on myös onnettomuuksien ennaltaehkäisevän ja valistavan toiminnan lisääntyminen. Sen odotetaan vähentävän onnettomuuksia ja niistä aiheutuvien vahinkojen määrää merkittävästi.

*Jerma Westerholm,
alueellisen pelastustoimihankkeen
projektipäällikkö*

POHJOIS-SAVON AMMATILLISEN KOULUTUKSEN ORGANISOINTIA KEHITETÄÄN

Pohjois-Savon ammatillisen koulutuksen ylläpitojärjestelmää on pyritty kehittämään jo useamman vuoden ajan. Toimiihan maakunnassa tätä nykyä peräti 12:n eri ylläpitäjän oppilaitoksia useammassa kymmenessä eri yksikössä. Tilanne on koettu hankalaksi, mistä syystä lukuisin selvityksin on pyritty löytämään eri tahoja tyydyttävä ratkaisu.

Pohjois-Savon maakuntahallituksen asettama ammatillisen koulutuksen ylläpitoa selvittävä työryhmä luovutti loppuraporttinsa maakuntahallitukselle keväällä 2002. Työryhmän esitysten pohjalta maakuntahallitus

pyysi jäsenkuntiansa kannanottoa raportissa esitettyihin toimenpiteisiin. Saatujen lausuntojen perusteella maakuntahallitus katsoi, että ammatillisen koulutukseen organisointiin liittyvää valmistelua tulisi jatkaa seuraavasti:

1. ammattikorkeakoulu eriytetään omaksi kuntayhtymäkseen, jossa ei ole mukana toista astetta,
2. ammatillinen toinen aste organisoitetaan toistaiseksi kahden ylläpitäjän mallin mukaan siten, että Ylä-Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä säilyy omanaan,
3. Varkauden ja Kuopion aikuiskoulutuskeskukset liittyvät perustettavaan

Pohjois-Savon koulutus konserniin
4. Pohjois-Savon ammatti-instituutin oppilaspaikkojen sijoittamisen ratkaisevat Pohjois-Savon ammatti-instituutin omistajakunnat.

Tehdyn selvitystyön ja maakuntahallituksen toimenpidesuosituksen jälkeen ammatillisen koulutuksen organisointi ja käytännön kehittämistyötä lähtivät viemään eteenpäin kuusi ammatillisen koulutuksen sijaintikuntaa, Juankoski, Kuopio, Leppävirta, Siilinjärvi, Suonenjoki ja Varkaus.

*Satu Vehreävesa,
maakuntasuunnittelija
Pohjois-Savon liitto*

Mistä on kysymys ammatillisen koulutuksen uudelleenorganisointiprojektissa?

Kuopion, Varkauden, Suonenjoen ja Juankosken kaupungit ja Siilinjärven ja Leppävirran kunnat ovat käynnistäneet 16.9.2002 Pohjois-Savon kehittämisrahaston osarahoittaman hankkeen, jossa pyritään kehittämään Pohjois-Savon ammatillisen koulutuksen organisointi siten, että se muodostaa selkeän toiminnallisen ja hallinnollisen kokonaisuuden. Tavoitteena on, että Pohjois-Savon uusi ammatillisen koulutuksen organisointi on otettavissa käyttöön **1.1.2004** lukien. Toisen asteen ammatillinen koulutus, ammatillinen aikuiskoulutus ja oppisopimuskoulutus yhdistetään toimimaan uuden, muodostettavan koulutuskuntayhtymän alaisuuteen.

Suunnitelman mukaan Pohjois-Savon koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Savon ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä, Kuopion kaupunki ja Varkauden kaupunki luovuttavat em. koulutustehtävät uudelle kuntayhtymälle. Myös yksityisille koulutuksen järjestäjille ja Ylä-Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymälle tarjotaan mahdollisuus liittyä kehittämis-

prosessiin ja myöhemmin uuteen yhtymään. Nykyisten ammatillisen koulutuksen kuntayhtymien omistajina olevien kuntien toivotaan jatkavan uuden kuntayhtymän omistajina.

Organisoinnin kehittämisellä

- kohotetaan ammatillisen koulutuksen tuloksellisuutta
- selkiinnytetään kuntien omistajapolitiikkaa ja yhteistyötä ammatillisen koulutuksen organisaatioihin,
- parannetaan ammatillisen koulutuksen kykyä toimia koordinoitusti työelämän kanssa ja
- selkiinnytetään ammatillisen koulutuksen koordinoitua markkinointia potentiaalsiin opiskelijoihin.

Taustaa

Ammatillisen koulutuksen uudelleenorganisoinnin syinä ovat olleet valtakunnallisesti mm. seuraavat syyt:

- 1) **oppilaitosten ylläpitojärjestelmän yhtenäistyminen**
Valtio on luopunut 1990-luvulla lähes kokonaisuudessaan ammatillisten

oppilaitosten ylläpidosta. Oppilaitosten ylläpitojärjestelmä on muutoinkin yhtenäistymässä siten, että ammatillinen koulutus on koottu paikkakuntaakohtaisesti samalle ylläpitäjälle, kuntayhtymille tai yksittäisille kunnille.

2) ammattikorkeakoulujärjestelmän muodostuminen

Toisen asteen ja kolmannen asteen eli korkea-asteen koulutusta järjestävät ammatilliset oppilaitokset on eriytetty omiksi instituutioikseen, joissa kolmannen asteen koulutus on organisoitunut omiksi hallinnollisiksi ja toiminnallisiksi instituutioiksi, ammattikorkeakouluiksi. Toisen asteen koulutus on koottu yleisen valtakunnallisen trendin mukaan paikkakuntaakohtaisesti laaja-alaisiksi yhdistetyiksi oppilaitoksiksi.

3) työelämän kehitys

Entisistä kapeista työtehtävistä on siirrytty työtehtäväkokonaisuuksien hallintaan. Koulutustoiminta pitäisi organisoida tukemaan työelämän yleisiä trendejä.

4) yleisten yhteiskunnallisten arvo-

tusten ja näkemysten muuttuminen

*Pohjois-Savon
ammattillisen
koulutuksen
uudelleen-
organisoinnilla
pyritään
nostamaan
opetuksen tasoa.*

a) 2000-luvulla korostetaan yksilöllisyyttä ja sen myötä yksilöllisten valintojen tekemistä opinnoissa. Tämän mahdollistamiseksi kootaan eri alojen ammatillinen koulutus kokonaisuudeksi, josta opiskelijat rakentavat oman opiskeluohjelmansa.

b) Nykyään korostetaan toimintaa ja toimintaedellytyksiä. Organisaatioita muotoillaan mahdollisimman ohuiksi, sillä matalien organisaatioiden toivotaan tuovan joustavuutta ja keskittävän voimavaroja hallinnosta varsinaiseen toimintaan.

5) yhteiskunnallinen tilanne, jossa korostuu taloudellisuus ja joustavuus sekä samanaikaisesti osaaminen ja innovatiivisuus

Taloudellinen tilanne on pakottanut eri organisaatiot etsimään säästöjä, toimintojen uudelleen järjestelyjä, ydinosaamisen keskittymistä ja kuitenkin samanaikaisesti luomaan uutta, kokeilemaan ja kehittämään osaamista ja laadukasta toimintaa.

6) ammatillisen koulutuksen lainsäädännölliset uudistukset ja opetusministeriön linjaukset

Koulutuksen ja työelämän on limittädyttävä nykyistä joustavammin toisiinsa, jotta ammatillisen osaamisen tasoa voidaan nostaa.

Vastuu kaiken ammatillisen koulutuksen suunnittelusta ja toteutuksesta on siirtynyt koulutuksen järjestäjille. Päätäessään ammatillisen koulutuksen opiskelijapaikoista eri koulutuksen järjestäjille tulee opetusministeriö huomioidaan koulutuksen järjestäjäverkon kehittämiselle asetetut tavoitteet. "Koulutuksen järjestäjäverkkoa pyritään kehittämään siten, että ammatillisen koulutuksen järjestäjistä tulee riittävän suuria ja monipuolisia tai muutoin vahvoja työelämän koulutustarpeiden ja alueellisen kehittämistyön näkökulmasta. (opetusministeriö 1.2.2002)

Lisäksi opetusministeriön asettama parlamentaarinen aikuiskoulutustustyöryhmä esittää maaliskuussa 2002 luovutetussa mietinnössään seuraavaa. "Tavoitteena on, että ammatillisen koulutuksen järjestäjistä muodostuu monipuolisia tai muutoin vahvoja toimijoita työelämän koulutustarpeiden ja alueellisen kehittämistyön näkökulmasta. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämistä selkiytetään siten, että ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus suunnataan ammatillisille oppilaitoksille ja eräille vakiintuneesti ammatillista lisäkoulutusta järjestäneille vapaan sivistystyön oppilaitoksille."

7) ammatillisten oppilaitosten uudet laajentuneet tehtävät

Oppilaitokset toimivat alueellisen kehityksen edistäjinä, mikä korostaa henkilöstön osaamisen ja toimenkuvan laajentamista, vahvempia resursseja ja innovatiivisuutta. Useasti näiden edellytysten luomiseen tarvitaan verkostoja ja laajempaa oppilaitoksen taustayhteisöä.

Organisoinnin luonti

Pohjois-Savon ammatillisen koulutuksen strategista uudelleenorganisointia työestetään ammatillisen koulutuksen sijaintikuntien virkamiesjohdon, luottamushenkilöjohdon ja nykyisten koulutuksen järjestäjien eri työryhmissä. Sijaintikuntien virkamiesjohtoa edustavan ryhmän puheenjohtajana toimii Varkauden kaupunginjohtaja **Matti Reijonen** ja luottamushenkilöjohtoa edustavan ryhmän puheenjohtajana **Rauno Airas** Kuopiosta. Hankkeen projektijohtajana toimii **Veli Mäkinen**.

Uuden toimintamallin suunnittelu on Pohjois-Savossa luonteeltaan strategista suunnittelua. Se on tyypillistä

ylhäältä alas eli liiketoiminnan kokonaisuudesta yksittäisiin tehtäviin ja toimintoihin etenevää suunnittelua. Strategiset kysymykset pitää saada kuitenkin kytkeytymään entistä tiiviimmin operatiivisella tasolla tapahtuvaan kehitystyöhön. Oleellista on, että eri tasolla tapahtuvat toimenpiteet muodostavat kiinteän osan yhteistä kehittämistä, josta organisaatiot ovat tietoisia. Operatiivinen, paikallinen ja lyhyen tähtäimen kehittäminen on tyypillisesti alhaalta ylöspäin kehittämistä, joka soveltuu pienemmän mittakaavan kehittämiseen. Se perustuu koko henkilöstön aktiiviseen osallistumiseen ja tähtää jatkuvaan parantamiseen, henkilöstöressurssien, toimintakäytäntöjen ja fyysisten työskentelyedellytysten kehittämiseen. Näitä molempia lähestymistapoja käytetään tässä prosessissa.

Pohjois-Savossa tähdätään uudella organisoinnilla Suomen suurimmaksi ammatillisen koulutuksen järjestäjäksi. Toiminnalle pyritään luomaan hyvät lähtökohdat, jotta suuruuden edut näkyvät toiminnan laadukkuutena ja tuloksellisuutena. Pohjois-Savon ammatillisen koulutuksen organisoinnissa olemassa oleva runsas ennakoititieto, väestökehitys, työelämästä poistuvien määrät ja lisätarpeet sekä aluekehitysohjelman tavoitteet muodostavat keskeisen tausta-aineiston.

Vaikka tämän organisoitumisprojektin käytännön työtä ohjaavatkin mainitut kuusi selvitystyön osarahoittajakuntaa, se ei missään tapauksessa sulje muita kuntia tulevan koulutuskuntayhtymän ulkopuolelle. Tavoitteena on, että uuden koulutuskuntayhtymän omistajina olisi mahdollisimman moni pohjoissavolaisista kunnista, kuten tällä hetkelläkin on joko oman ammatillisen koulutuksen tai maakunnan jonkin koulutuskuntayhtymän omistajina. Kunnille tullaan tiedottamaan hankkeen tilanteesta ja kunnilta tullaan pyytämään heti vuoden 2003 alussa periaatepäätöksiä uuteen ammatillisen koulutuksen organisointiin sitoutumisesta

*Veli Mäkinen,
Projektijohtaja*

POHJOIS-SAVON ALUETALOUSNÄKYMÄT EPÄVAKAITA JA ODOTTAVIA

Syksyllä julkistettu toinen tämänvuotinen Pohjois-Savon aluetalousskatse kertoi yritysten odottavista ja normaalista epävarmuudesta suhdannenäkymistä, joita kuitenkin sävyttää yhä jonkinasteinen optimistisuus ja toiveikkuus. Tosin eräät aluetalousskatseuksen julkistuksen jälkeiset yritysbarometrit ovat kertoneet hieman heikkenevästä näkymisestä. Epävarmuutta on lisännyt maailmanpolitiikan epävakaus.

Aluetalousskatseuksen koonneet Pohjois-Savon liiton kehittämisjohtaja **Henrik Rissanen** ja Pohjois-Savon TE-keskuksen erikoistutkija **Jari Jääskeläinen** kertoivat, että maakunnan suhdannenäkymät olivat etenkin koko maahan suhteutettuna vielä melko toiveikkaita, vaikka ripein kasvusuusko onkin laantunut viime vuodesta. Heidänkin mielestään on vaikea arvioida, mihin suuntaan kehitys v. 2003 menee Pohjois-Savossa.

Suhteellisesti mennyt hyvin

Rissanen ja Jääskeläinen korostavat, että suhteellisesti Pohjois-Savo on selviytynyt v. 2001 talouskasvun tasaantumisen koko maan keskiarvoa paremmin, mikä on parantanut maakunnan suhteellista aluetalousskatsetusta. Toisaalta voi olla myös niin, että taantuma ylittää Pohjois-Savoon vasta viiveellä kuten joskus ennenkin. Viennin hiipuminen on alkanutkin hämärtää kasvunäkymiä erityisesti perinteisillä metalli-, paperi- ja kemianteollisuuden aloilla. Samoin ICT-ala on suhdannekuopassa, mutta se vaikuttaa koko maan kehitykseen enemmän kuin Pohjois-Savoon.

Piristymistä on ollut nähtävissä mekaanisen puunjalostuksen viennissä. Metalliteollisuudessa projektitoimistusten kirjautumisajankohdat aiheuttavat huomattavaa ailahtelua ti-

Jari Jääskeläinen (vas.) ja Henrik Rissanen.

lastoihin varsinkin Varkauden seudulla. Epävakaut tulevaisuuden näkymät ovat leviämässä viime aikoihin asti hyvin kehittyneelle rakennusalamalle, jonka on erityisen vaikeaa ennustaa tulevaisuuttaan. Myös hyvinvointiteknologian vahva kasvu hidastui vuoden mittaan ja liike-elämän palveluissakin on ilmennyt kasvun tasaantumista. Kasvulinjalla ovat parhaiten säilyneet kulkuneuvojen valmistus, kuljetus ja varastointi, rakentaminen sekä posti- ja teleliikenne.

Henrik Rissanen ja Jari Jääskeläinen muistuttavat, että kuluttajat ovat yhä luottavaisia, sillä kaupan ja palvelualojen kehitys on säilynyt kohtalaisena sekä koko maan kehitystä nopeampana. Niiden työllisyyskehitys oli suotuisaa syksyyn asti, jolloin lomautukset kääntyivät maakunnassa kasvuun. Pohjois-Savo onkin varsin kotimarkkinavetoinen maakunta lukuun ottamatta Varkauden seutua, jonka huomattavan suuri vientiteollisuus muodostaa maakunnan ulkomaankaupasta lähes puolet. Palvelujen kysynnän ja rakentamisen veturi on edelleen Kuopio.

Maakunnan strategioita ei aihetta muuttua

Pohjois-Savon TE-keskuksen johtaja **Jaakko Kekoni** ja maakuntajohtaja **Antti Mykkänen** pitivät aluetalouss-

katsauksen julkistustilaisuudessa Pohjois-Savon näkymiä positiivisina suhteessa koko maan kehitykseen yritysten viime keväisellä liikevaihto- ja palkkasummakehityksellä arvioituna. Mykkäsen ja Kekonin mielestä tuorein aluetalousskatse tukee maakunnan elinkeinojen kehittämisstrategioiden jatkamista tähänastisella linjalla niin tavoite 1 -ohjelman tukien kuin muidenkin kansallisten kehittämispanosten kohdentamisessa.

Työvoimatilanne ennakoitua parempi

Pohjois-Savon TE-keskuksen työvoimaosaston päällikkö **Kirsi Vainikainen** kertoi, että maakunnan työllisyyskehitys on säilynyt jopa odotettua parempana syksypuolelle vuotta eikä toisaalta vakavaa työvoimapulaakaan ole nähtävissä. Silti on syytä tehostaa työvoimanreservin kouluttamista.

Finnvera Oyj:n Kuopion konttorin johtaja **Pauli Tengvall** totesi, että Pohjois-Savossa ei yritysten kannattavuuskehitys ole poikennut olennaisesti koko maan keskiarvoluvuista. Lomautukset ovat hänen mukaansa hieman lisääntyneet ja niiden kasvuvauhti on koko maata nopeampaa. Silti mm. luottotappiot ja maksujen viivästykset eivät ole merkittävästi lisääntyneet.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

HARJURANTA JA LÄNSI-PUIJON ASUKASYHDISTYS PALKITTIIN

Pohjois-Savon Vuoden Kylänä palkittiin Kangaslammin Harjuranta ja Vuoden Kaupunginosayhdistyksenä Länsi-Puijon asukasyhdistys ry Kuopiosta. Palkinnot jaettiin lokakuun puolivälissä valtakunnallisilla kyläpäivillä Varkaudessa.

Kummatkin palkitut osallistuvat valtakunnalliseen kilpailuun. Esitykset palkittavista teki Pohjois-Savon Kylät ry ja päätöksen Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus.

Lähes 600 asukkaan Harjurannan valintaperusteina olivat mm. hyvään kyläsuunnitelmaan perustuva suunnitelmallinen toiminta, nuoriin panostaminen kyläyhdistyksen nuorisosaostolla ja laaja yhteistyö moneen suuntaan kuten Varkauden Könönpellon asukasyhdistyksen kanssa. Kylälle on rakennettu suosituksi nähtävyydeksi tullut luontokirkko Kangaslammin seurakunnan kanssa. Kylällä toimii työosuuskunta ja sieltä on tullut useita EU-hankkeita.

Jo kolmas palkinto Harjurannalle

Pohjois-Savoon viime vuoden vaihteessa Kangaslammin kunnan maakuntavaihdoksen myötä siirtynyt Harjuranta on menestynyt Vuoden Kylä -kilpailuisa erinomaisesti aiemminkin, sillä se valittiin v. 1995 Etelä-Savon Vuoden Kyläksi ja v. 1998 kakkoseksi valtakunnallisessa kylätoimintakilpailussa. Harjurannan edustajina Pohjois-Savon Vuoden Kylä -palkinnon vastaanotti puolitoistakymmentä kyläyhdistyksen edustajaa puheenjohtaja **Esko Ropponen** johdolla.

Järjestelmällisen kylätoiminnan perinteet ulottuvat Harjurannalla 1980-luvun alkuun, jolloin sinne perustettiin kylätoimikunta. Kylätoimikunta rekisteröityi v. 1998 Harjurannan Kyläyhdistys ry:ksi toiminnan vilkastuttua ja

Esko Ropponen, Harjuranta.

Länsi-Puijon asukasyhdistyksen edustajat: (vas.) Eeva Tirkkonen, Kyösti Survo ja Osmo Vuorio.

monipuolistuttua 1990-luvun jälkipuoliskolla entisestään mm. sen puheenjohtaja Esko Ropponen uurastuksella. Kylätoimikunta on vuosien mittaan organisoinut monenlaisia tapahtumia niin aikuisille kuin nuorille sekä talkoovoinin mm. kunnostanut kylätuvan.

Asukastupa Länsi-Puijon kaupunginosan "sydän"

Länsi-Puijon asukasyhdistyksen valintaperusteina olivat sen vireä toiminta, laaja yhteistyö useiden alueen muiden tahojen kanssa sekä osallistuminen valtakunnalliseen Lähiöuudistus 2000 -hankkeeseen. Rypysuon asukastuvan kunnostus on tehty Länsi-Puijolla talkoilla ja siitä on tullut lähiön aktiivinen toimintakeskus. Asukasyhdistys vastaa sen toiminnasta.

Asukasyhdistys on toiminut lähes 2 800 asukkaan Länsi-Puijolla viime vuodet virkeästi. Puheenjohtaja Kyösti Survon

mukaan mm. Kuopion kaupungin aktiivinen lähiö- ja kaupunginosatoiminta on ollut merkittävänä tukena asukasyhdistystoiminnan vireyttämisessä ja monipuolistamisessa. Keskeiseksi tukikohtaksi tuli lakkautetun postin tiloihin saneerattu asukastupa, jossa kävi syyskuussa yli tuhat henkilöä. Siellä on mm. kolme tietokonetta internet-yhteyksineen, lehtien lukupaikka, tiedustauluja Länsi-Puijota koskevista kaupungin ja muiden viranomaisten suunnitelmista, kerho- ja harrastuspiiritointia sekä nuorisoiiloja.

Asukasyhdistys on järjestänyt syksyllä torin avajaiset, halloween-juhlat ja pihojen välisen jouluvalokilpailun. Merkittävä yhteistyö oli 13 taloyhtiön teettämä yhteinen maisemasuunnitelma piha-alueiden kunnostamiseksi ja kaunistamiseksi yhtenäisemmäksi.

Länsi-Puijon asukasyhdistyksen puolesta palkinnon vastaanottivat puheenjohtaja **Kyösti Survo**, varapuheenjohtaja **Osmo Vuorio**, johtokunnan jäsen **Eeva Tirkkonen**, asukastuvan vetäjä **Miraliisa Koskela** ja Kuopion kaupungin lähiökoordinaattori **Mirja Keinänen**.

Vuoden Kaupunginosayhdistys palkittiin ensi kertaa

Vuoden Kylä on valittu Pohjois-Savossa vuodesta 1987 alkaen. Ensimmäisen palkinnon sai Rautavaaran Ylä-Luosta. Sen jälkeen tittelin ovat saaneet Keiteleen Hamula, Kaavin Luikonlahti, Pohjois-Keitele, Kaavin Rovevaara, Rautalammen Vaajasalmi, Vehmersalmen Puutosmäki, Nilsiä Pajulahti, Rautalammen Kerkonkoski, Juankosken Muuruvesi, Leppävuiran Soirilansalmi, Maaningan Kinnulanlahti, Nilsiä Kinahmi-Konttimäki, Koillis-Tuusniemen kylät ja Lapinlahden Nerkoo. Vuoden Kaupunginosayhdistys palkittiin ensi kertaa Pohjois-Savossa.

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

ELINA KARJALAISELLE JA OLVI OYJ:LLE MAAKUNNAN MAINETEKOPALKINTO

*Kirjailijana ja journalistina ansi-
oitunut Elina Karjalainen sekä ii-
salmelainen panimoyhtiö Olvi Oyj
saivat Pohjois-Savon maakunnan
mainetekopalkinnot vuodelta
2002 lisalnessa pidetyssä maa-
kuntajuhlassa.*

Palkitsemisperusteissa mainitaan Eli-
na Karjalaisen olevan kirjailijana ja
journalistina mahtihahmo pohjoissa-
volaisessa kirjallisuusmaailmassa. Hän-
nen tunnetuimmaksi päätuotannok-
seen kohonnut sympaattinen satu-
hahmo Uppo-Nalle on suosituissa las-
tenkirjoissa luonut mielikuvaa myös
Kuopiosta ja koko maakunnasta. Vuos-
ina 1977–2001 häneltä ilmestyi yli
20 kirjaa, näytelmä ja TV-sarja Uppo-
Nallesta.

Journalistina Elina Karjalainen on toi-
minut mm. Karjalaisessa, Savon Sa-
nomissa ja Suomen Kuvalehdessä
sekä radiopakinoitsijana. Hän on saa-
nut useita alan arvostettuja palkin-
toja kuten mm. Valtion Tiedonjulkis-
tamispalkinnon v. 1972, Suomen Aika-
kauslehdentoimittajien palkinnon
1979, Suomen sanomalehtimiesten
liiton Sananvapauden miekan 1980,
WSOY:n tunnustuspalkinnon 1981,
1983 ja 1996 sekä Aikakauslehtien
liiton tunnustuspalkinnon 1985. Val-
tion nuorisokirjallisuuspalkinnon Eli-
na Karjalainen sai 1990, Kirkon kir-
jallisuuspalkinnon 1990, Tirlittan-pal-
kinnon 2001 ja Kirjapöllö-palkinnon
2001.

Kirjailija Elina Karjalainen.

Olvi arvostaa suomalaisuutta

lisalmelaisen Olvi Oyj:n meriiteiksi
todetaan, että se on enää ainoa sel-
keästi suomalaisomisteinen panimo.
Olvi on kasvattanut oluen markkina-
osuuksiaan lähes vuosittain 12,2
%:iin, millä se on kolmanneksi suu-
rin Suomessa toimivista olutpani-
moista. Samalla Olvi on laajentanut
toimintaansa Ylä-Savosta ja Suomes-
ta Viroon, Latviaan ja Liettuaan. Bal-
tiassa Olvi on noussut olutmarkkinoil-
la toiseksi suurimmaksi. Olvi on myös
merkittävä työllistäjä, sillä sen palk-
kalistoilla on Suomessa noin 330 hen-
kilöä. Yrityksen liikevaihto oli v. 2001
100,7 milj. euroa. Oluen lisäksi Olvin
tuotevalikoimaan kuuluvat siiderit,
virvoitusjuomat ja kivennäisvedet.

Helsingin Arvopaperipörssin päälistal-
le v. 1998 listatun Olvi Oyj:n imago
on hyvä. Se on tuonut järvi-Suomea,
Pohjois-Savoa ja Ylä-Savoa positiivi-
sesti tunnetuksi. Mittavista investoin-
neista huolimatta Olvi on tehnyt
vankkaa tulosta. Liikevoitto oli 7,2
milj. euroa v. 2001. Yrityksen pää-
omistaja on Olvi-säätiö.

Menestyksellisen liiketoiminnan ohel-
la Olvi Oyj on osallistunut laajasti
yhteiskunnalliseen vastuunkantoon
etenkin kotiseudullaan Ylä-Savossa.
Se on perustanut oman kirjallisuus-
palkinnon ja taidemuseon sekä Suo-
men ainoan panimomuseon. Lisäksi
yritys tukee mm. nuorisojärjestöjä,
huumeiden vastaista työtä, SPR:ää,
veteraanijärjestöjä, jakaa stipendejä
"kehitysalueiden" opiskelijoille ja kor-
keakouluille.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

Savolaisuudessa ja Savossa valtteja sekä parantamista

Pohjois-Savon valtuuskunta järjesti
lisalnessa syyskesällä pidetyn V maa-
kuntajuhlan yhteydessä viestintäse-
minaarin, jossa pohdittiin alustajien
ja yli satahenkisen yleisön voimin,
mitä Pohjois-Savo on, miltä se näyt-
tää ja tuntuu.

Kirjailija Lasse Lehtinen korosti, että
Pohjois-Savosta kantautuvien viesti-
en on oltava positiivisempia ja vä-
hemmän niukkuuden tai epäkohtien
valittamista. Maakunnasta löytyy
tuotteita ja tekoja, jotka tuovat mai-
netta ulkomailla asti. Hän kannatti
ennakkoluulotonta, hulluiltakin tun-
tuvien ideoiden rohkeaa kypsyttelyä.
Turun Sanomien ja Aamulehden Hel-
singin toimituksen toimituspäällikkö
Kalle Heiskanen kaipasi Pohjois-Sa-
voon enemmän tekijöitä ja nykyai-
kaista johtamiskulttuuria kuin ai-
kaansaamattomia "piällysmiehiä".

lisalmen Sanomien päätoimittaja Ris-
to Ylitalo katsoi, ettei Pohjois-Savossa
ole täysin hyödynnetty Varkauden,
Kuopion ja Ylä-Savon seuduilta kum-
puavia vahvuuksia. Tärkeää on löy-
tää yksi yhteinen iso asia maakunnas-
sa. Sellainen on koottavissa Kuopion
osaamiskeskuksen ympärille.

Kuopion kaupunginjohtaja Petteri
Paronen painotti nuorten ymmärtä-
mistä. Huomiota on kiinnitettävä
koulutusketjujen laatuun. Johanna
Ehnqvist esitti yrittäjyyskasvatusta
kouluihin. lisalmen kaupunginval-
tuuston pj. Markku Eestilä kehotti
mitoittamaan kunnissa palvelut ja
voimavarat kestäväälle tasolle.

Pohjois-Savon maakuntavaltuuston
puheenjohtaja Kari Rajamäki muis-
tutti maakuntalaisia sitoutumista yh-
teisiin tavoitteisiin ja saumattomas-
ta yhteishengestä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖN BUDJETTI- VALMISTELIJAT EVÄSTETTÄVINÄ

Valtiovarainministeriön budjettiosaston edustajat perehtyivät syksyn maakuntavierailullaan Pohjois-Savoon mm. maakunnan strategioihin, kärkihankkeisiin, valtion budjettitavoitteisiin, EU:n tavoite 1 -ohjelman toteutukseen ja aluehallintoon. Lisäksi he tutustuvat Kuopion yliopistoon, Pelastusopistoon, Microtekniikkaan sekä vierailivat Lapinlahdella ja Varpaisjärvellä Valion tehtaalla, Emolandiassa, Lamelco Oy:n lamelilihirsitehtaalla ja Heikkisen Lomamökki-matkailuyrityksessä.

Valtionvarainministeriön budjettiosaston delegaatioon kuuluivat sen johtajan, budjettineuvos **Rauno Lämsän** lisäksi budjettineuvokset **Vesa Jatkola**, **Paavo Kytömäki** ja **Esko Tainio** sekä budjettisihteerit **Juha Majanen** ja **Martti Salmi**. Heidän mukaansa maakuntavierailuilla saadaan suoraa tietoa valtion budjettivalmisteluun julkishallinnon ja yritysalamän edustajilta.

Kuvassa vasemmalta Paavo Kytömäki, Juha Majanen, Rauno Lämsä, Antti Mykkänen, Esko Tainio ja Esko Jatkola ja Martti Salmi.

Eriyistä kiinnostusta Pohjois-Savon vierailussa oli EU:n tavoite 1 -ohjelman toteutukseen. Itä-Suomessa on ilmennyt pulmia EU-tukien kansallisten kuntavastinrahojen vajeesta, mikä uhkaa aiheuttaa aukon EU-rahoitukseen. Rauno Lämsä ja Juha Majanen korostivat, etteivät tukivarat ole menetettyjä, koska rakennerahastokautta katsotaan kokonaisuutena ja sitä on jäljellä v. 2006 loppuun

asti. Vuonna 2003 voidaan rakennerahastokauden puolivälin tarkistuksessa tehdä korjauksia mm. tavoite 1 -ohjelman toimintalinjojen painotuksiin. Se voi supistaa kuntien vastinrahatarvetta. Juha Majasen mukaan Pohjois-Savossa ei ole syytä huoleen, sillä kuntavastinrahojen niukkuudesta huolimatta tavoite 1 -ohjelman toteutus on edennyt hyvin ja tavoitteiden mukaan.

Budjettivalmistelijoita informoitiin Pohjois-Savon tärkeistä liikennehankkeista. Esko Tainion mukaan valtatie 5:n parantaminen välillä Varkaus-Joroinen on kolmen valtakunnallisen kärkihankkeen joukossa liikenneministeriössä. Hanke onkin käynnistymässä v. 2003 sen saatua joulukuun alussa eduskunnassa 2,5 milj. euron rahoituksen.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

VTT:n pääjohtaja Erkki Leppävuori: Pohjois-Savo kiinnostava yhteistyöalue

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) pääjohtaja **Erkki Leppävuori** totesi marraskuuisella vierailullaan Kuopiossa, että Pohjois-Savo on kiinnostava ja potentiaalinen yhteistyöalue. VTT:llä on kiinnostusta etenkin uusiin projektikohtaisiin päänavauksiin. Pohjois-Savossa on mielenkiintoista elintarviketeknologian osaamista ja myös eräillä muilla maakunnan päätoimialaketjuilla ovat kehitysnäkymät lupaavat.

Yhteistyön lisäämiseen on periaatteessa mahdollisuuksia matkailu pois lukien, mikäli käytännön toimintamuotoja pystytään löytämään.

- Suorien kontaktien ja konkreettisen yhteistyön lisääntyminen pohjoissavolaisen elinkeinoelämän kanssa on toivottavaa ja VTT:n intressien mukaista. Noin 225 milj. euron liikevaihdostamme tulee enää noin 30 % valtion budjetista ja loput katamme tutkimuspalvelujemme myynnillä. Teollisuus on siltä osin suuri asiakassektorimme, korosti Erkki Leppävuori.

Pohjois-Savossa on VTT:llä toistaiseksi vasta pari kiinnekohtaa, Kuopion kaupungin kanssa yhdessä rahoitettava professorivirka Elintarvikkeiden terveysvaikutusten tutkimuskeskuksessa

sekä muutamana päivänä viikossa Varkauden Navitas-taitotalossa toimiva yhteyshenkilö.

Vierailua isännöinyt maakuntajohtaja **Antti Mykkänen** piti tärkeänä, että Pohjois-Savon ja varsinkin Kuopion tiedelaakson osaamista saadaan verkotettua valtakunnallisesti huipputason yhteistyökumppanien kanssa. -VTT on yksi tahoista, jonka kanssa maakuntamme elinkeinoelämä sekä tutkimustahot voisivat solmia nykyistä huomattavasti laajempia yhteistyöverkostoja. Meillä on kansallisesti ja jopa kansainvälisesti tasokasta osaamista mm. elintarvike-, bio-, terveydenhuolto-, ympäristö- ja turvateknologiassa sekä mikroelektronikassa.

Teksti ja kuva: Ilpo Lommi

POHJOIS-SAVON LIITTOON UUSIA EU-KOORDINAATTOREITA

Jyri Kokkonen

Pohjois-Savon liiton uutena EU-koordinaattorina aloitti syyskuun alusta hallintotieteiden maisteri **Jyri Kokkonen**, 28. Kontiolahdelta Pohjois-Karjalasta kotoisin oleva Jyri Kokkonen seurasi tehtävässä Pohjois-Savo viestii-projektin viestintäpäälliköksi syyskuussa siirtynyttä Kirsi Moisanderia.

Aiemmin Jyri Kokkonen on toiminut mm. Suomen Etiopian suurlähetystössä kaupallisten suhteiden ja investointien edistäjänä, Hämeen liitossa erikoistutkijana mm. EU-projekteihin kuuluvassa metalliteollisuuden kehittämissäasiainministeriön aluekehitysosastolla. Tampereen yliopistosta hän valmistui 2001 hallintotieteiden maisteriksi.

Jyri Kokkonen kertoo, että häntä kiinnostaa EU-koordinaattorin tehtävässä sen haasteellisuus, monipuolisuus sekä näköalapaikka Pohjois-Savon kehittämiseen. -Kyseessä on kotimaakuntani naapurimaakunta, mutta monet haasteet ja piirteet ovat samankaltaisia. Tavoite 1 -ohjelma on kiintoisa myös siksi, että se on EU:n korkeinta aluekehitystukea kanavoiva ohjelma. Sillä jos millään pitäisi saada aikaan pitkävaikutteisia tuloksia maakunnan kansantuotteen, työllisyyden, tasa-arvon ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Itä- ja Pohjois-Suomi ovat tältä osin kansainvälistikin kiinnostavia alueellisten kehittämiskeinojen koekenttiä.

-Uskon, että aiemmasta työkokemuksestani ja opiskeluistani on apua EU-koordinaattorina. Toivon, että pohjois-savolaisista kunnista, yrityksistä ja järjestöistä ollaan minuun aktiivisesti yhteydessä, korostaa Jyri Kokkonen.

EU-koordinaattori Jyri Kokkonen toimii Pohjois-Savon liitossa mm. maakunnan yhteistyöryhmän ja sen sihteeristön sihteerinä sekä kokousten valmistelijana,

Kuvassa EU-koordinaattorit (vas.) Totti Kumlander ja Jyri Kokkonen.

tavoite 1 -ohjelman viestintäryhmän puheenjohtajana sekä yhteydenpitäjänä eri rahoittajatahojen hankevalmistelijoiden kesken.

Totti Kumlander

Kauppatieteiden maisteri **Totti Kumlander**, 28, aloitti Pohjois-Savon liiton toisena EU-koordinaattorina lokakuun alusta. Hänen tehtäviinsä kuuluvat EU:n tavoite 1 -ohjelman hankkeiden valmistelu, valvonta ja tukien maksatus Pohjois-Savossa. Totti Kumlanderin edeltäjä Anu Nousiainen siirtyi kesällä ylitarkastajaksi sisäasiainministeriöön.

Kumlander toimii Pohjois-Savon liittoa aiemmin EU-koordinaattoriksi tulleen Jyri Kokkonen varamiehenä mm. maakunnan yhteistyöryhmän sihteerin, sen sihteeristön jäsenen ja tavoite 1 -ohjelman maakunnallisen viestintäryhmän puheenjohtajan tehtävissä.

Pohjois-Savon liittoon Totti Kumlander siirtyi Turun kauppakorkeakoulun liiketoiminnan kehityskeskuksesta, missä hän on vastannut mm. tavoite 2 -ohjelman hankkeiden toteutuksesta ja tukien hausta. Kauppatieteiden maisteriksi hän valmistui v. 2001 Turun

kauppakorkeakoulusta. Syntyisin Totti Kumlander on Ulvilasta Satakunnasta.

Pohjois-Savoon siirtymisen perusteina on Totti Kumlanderin mukaan mm. halu seurata EU:n aluekehityspoliittikkaa rahoittajan näkökulmasta tavoite 2 -ohjelmaa monipuolisemmasta tavoite 1 -ohjelmassa. -Itä-Suomi ja varsinkin Pohjois-Savo on mielenkiintoinen ja haasteellinen alue aluekehittämisen kannalta. Pohjois-Savossa on viisaasti painotettu yritystoiminnan kehittämistä, koska se kuitenkin on aluetalouden, työllisyyden ja myös hyvinvoinnin kasvulle ratkaisevaa uusien rahavirtojen aikaansaamiseksi. Yritysten kilpailukyvyyn turvaamisella on mahdollisuus pysäyttää maakunnan ja koko Itä-Suomenkin muuttotappio. On myös pidettävä huoli työvoiman osaamisesta uusien ammattitaitovaatimusten edessä.

Totti Kumlander ja puolisonsa valitsivat asuinpaikakseen Siilinjärven Vuorelan. Ykkösharrastuksena Totti Kumlanderilla on salibandy, jota hän on pelannut pari viime kautta SM-liigatasolla Porin SBS:ssä. Kuluneena syksynä hän siirtyi vahvistamaan Kuopion Welhojen I divisioonajoukkuetta.

Teksti ja kuvat: Ilpo Lommi

POHJOIS-SAVON LIITON HENKILÖSTÖ

(25.11.2002)

550 1444	Mykkänen Antti	0400 570 087	maakuntajohtaja
550 1445	Rissanen Henrik	040 512 4000	kehittämisjohtaja
550 1464	Muiniikka Jarmo	0400 773 090	hallintopäällikkö
550 1434	Pirskanen Juhani	040 512 7710	tutkimuspäällikkö
550 1446	Qvick Paula	040 575 5312	suunnittelupäällikkö
550 1441	Huttunen Tuulikki		toimistosihteeri
550 1430	Kaikkonen Pekka	0400 465 045	maakuntasihteeri
550 1400	Kajan Irma		toimistosihteeri
550 1414	Kaunisto Jaana		
550 1412	Kohvakka Jouko	040 543 0892	suunnitteluinsinööri
550 1470	Kokkonen Jyri	0400 866 724	EU-koordinaattori
550 1443	Kotiluoto Simo	040 573 5576	maakuntasuunnittelija
550 1447	Kumlander Totti	040 744 6426	EU-koordinaattori
550 1431	Kämäräinen Kaija		tutkimussihteeri
550 1413	Laitila Seppo	040 589 1347	maakuntasuunnittelija
550 1420	Martikainen Marja-Leena	040 820 9025	tarkastaja
550 1453	Moisander Kirsi	040 744 8730	viestintäpäällikkö (Pohjois-Savo viestii-projekti)
550 1454	Nokkala Tapio	050 363 1069	projektipäällikkö (Viitostie-projekti)
550 1432	Partanen Marja		tekstinkäsittelijä
550 1433	Pehkonen Anneli	040 7004 186	maakuntasuunnittelija
550 1414	Pennanen Marjatta		piirtäjä
550 1440	Pulkinen Riitta		taloussihteeri
550 1444	Raatikainen Tuija		johdon sihteeri
550 1455	Reinikainen Tiina	040 512 1200	projektipäällikkö (Hyvinvointi-klusteri)
550 1435	Reinikainen Tuula		tutkimussihteeri
550 1423	Saatsi Maija-Liisa		taloussihteeri
550 1436	Salminen Aila	040 545 4046	maakuntasuunnittelija
550 1415	Salminen Martti	040 589 1387	maankäyttöpäällikkö
441 2066	Savolainen Paula	040 542 8421	projektipäällikkö (ict-klusteri)
550 1424	Sihvola Merja		EU-toimistosihteeri
550 1437	Toivanen Irma		piirtäjä
550 1416	Tuhkanen Risto		suunnitteluteknikko
550 1421	Turunen Marja		maakuntasuunnittelija
550 1448	Vehreävesa Satu	040 722 2844	maakuntasuunnittelija
550 1422	Väänänen Pirjo		toimistovirkailija
550 1417	Väätäinen Juhani	040 501 9878	talouspäällikkö

Puhelin (vaihe):

(017) 550 1400

Faksit:

(017) 262 5090, 550 1428

Internet-kotisivu:

<http://www.pohjois-savo.fi> ja EU:n tavoite 1 -ohjelma: www.ykkos.net

Sähköposti (henkilö):

etunimi.sukunimi@pohjois-savo.fi

Osoite:

Sepänkatu 1, PL 247, 70101 KUOPIO

Itä-Suomen

Brüsselin toimisto

puh. +322 282 8370, faksi +322 282 8373

toimiston päällikkö Jani Taivalantti

koordinaattori Lisbeth Mattsson

Pohjois-Savon liitto kiittää kehityksen vuodesta 2002
ja toivottaa menestyksestä vuotta 2003.

SAVO SINUKSI

POHJOIS-SAVON LIITON TIEDOTUSLEHTI